



# VALAŠTIANSKY hlasník

ročník XVIV. ■ číslo 3 ■ júl 2021 ■ dvojmesačník

## Z OBSAHU VYBERÁME:

- Osobnosti obce Valaská
- TS informujú
- Zo života škôl
- Čo rozprávali pamätníci
- Koniec druhej svetovej vojny

## Vážení spoluobčania, milí Valaštania,

ťažko tomu uveriť, že nám na dvere klope leto a s ním aj dovolenkové obdobie. Deti nielenže nestihli do školy poriadne vojsť, už nám prichádzajú „veľké“ letné prázdniny a brány škôl sa opäť na dva mesiace zatvoria. Prichádza „uhorková sezóna“. Všetci si po tak náročnom období



aj v kruhu širokej verejnosti uctiť našich ocenených občanov. A na Piesku odovzdať do užívania vynovenú zvoničku. Takže, milí Valaštania, v polovici septembra nás čaká silný trojdeň. V piatok, 17. septembra, odhalíme na námestí sochu Valacha a zasadne slávnostné zastupiteľstvo, kde budú ocenení naši občania.

zaslúžia oddych. Pandémia zanechala nezmazateľné stopy, ktoré počas leta, horúceho slnka a v kruhu svojich najbližších pokúsime strieť. Nielen pre tých najmenších sú už otvorené ihriská. V materskej časti ste sa mohli presvedčiť na vlastné oči, a aj v spoločnosti nášho OZ Valaštania, že vynovené ihrisko s pôvodnými altánkami má svoje čaro a opodstatnenie. Aj vďaka technickým službám sa táto akcia vydarila. Verím, že Valaštania budú ihrisko využívať k spokojnosti. Aj ihrisko na Hronskej ulici nezaostáva, doplnili sme ho o pár nových prvkov a trochu upravili terén. Milé deti, je to iba pre vás. Užívajte prázdniny, hlavne vonku medzi kamarátmi, v prírode. Do konca leta nám pribudne ešte jedno ihrisko, trošku atypické. Nazvali sme ho ihrisko „Na križovatke“. Naša požiadavka znela - prevedenie z agátového dreva. Na začiatku školského roka s otvorením školských brán odovzdáme aj „agátové“ detské ihrisko. V takom istom čase bude v areáli multifunkčného ihriska inštalovaných niekoľko workoutových prvkov, takže ešte počas babieho leta môžete popracovať na svojej kondícii. Určite za zmienku stojí aj dokončenie Detičkárne, kde už len čakáme na skolaudovanie diela. Toto je už ale vecou stavebného úradu v Brezne.

Leto je pre nás obdobím, kedy musíme intenzívne popracovať aj na príprave jesenných kultúrnych podujatí. Obec získala z Fondu na podporu umenia dotáciu v celkovej výške osemtisíc eur, a ako som už spomínal v minulom vydaní - na Festival dychových hudieb. Prípravy sú teda v plnom prúde. Samozrejme, chceme si

V sobotu, 18. septembra, nás poteší celodenné podujatie - 49. ročník Festivalu dychových hudieb a v nedeľu, 19. septembra, pán farár odslúži omšu na Piesku v našej vynovenej zvoničke. Takto ukončíme leto. Všetci sa na to veľmi tešíme.

Okrem takýchto milých aktivít budeme aj „pracovať“. Naplánovali sme si nemálo investícií a je potrebné aj splniť vízie. Počas letných mesiacov sa bude intenzívne

pracovať už na zateplení hasične. Len sa ešte musíme popasovať s vysokým a neustále sa zvyšujúcim rastom cien. Počas leta sa začne s opravou chodníkov v cintoríne a odstavnými plochami. Ešte stále čakáme na vydanie stavebného povolenia na realizáciu investície chodníka na Piesku, ale aj s tým začneme, kým skončí leto.

Počúvam nielen chválu, počúvam aj kritiku. A to je dobre. Viete, snažíme sa robiť, koľko len vládžeme. Nikoho nezaujímam ten ktorý referent, ľudia radi zovšeobecňujú, to obec. Ale za všetkým úsilím a našimi výsledkami sú konkrétni jedinci. A aj tí musia oddychovať, aj tak, že budú čerpať dovolenky. Verím však, že neprítomnosť zamestnancov nepocítite v žiadnom prípade a budú vás tešiť iba naše „obecné“ spoločné výsledky.

Prajem vám všetkým krásne „nepandemické“ leto, s množstvom nezabudnuteľných dovolenkových zážitkov.

Mgr. Peter Jenča, starosta obce



**Vy, čo chodíte na Lipovú, ste si isto všimli, že sa zušľachtujú altánky. Deviataci tunajšej ZŠ, niektoré pani učiteľky, medzi nimi aj pani riaditeľka, pán starosta, rodičia a iní, sa naozaj snažia. Obec im k tomu dala zelenú. Želáme im úprimne, aby ich snaha nevyšla nazmar. Aby tam mohli chodiť za oddychom slušní ľudia rôzneho veku, ktorí pomôžu udržať poriadok už len tým, že budú všímaví a odvážni slušne zasiahnuť, upozorniť, keď sa tam niekto bude správať ako vandal.**

**PEKNÉ POHODOVÉ LETO ŽELÁME, VAŠA REDAKČNÁ RADA**

# OTVORENÉ DETSKÉ IHRISKÁ

Od polovice júna sa otvorili brány na našich detských ihriskách. Zdržanie oproti minulým rokom spôsobili práce, ktoré boli nevyhnutné pre zlepšenie bezpečnosti ihrísk a doplnenie herných prvkov.

Detské ihrisko v novej časti Valaskej bolo doplnené o jednu šplhaciu zostavu a závesné hojdačky aj pre najmenšie deti. Okolo existujúcich herných prvkov sa z dôvodu bezpečnosti doplnila dopadová plocha tvorená štrkom, ktorá je potrebná pri kritickej výške pádu nad 1m. V materskej časti obce sa urobili rozsiahlejšie zmeny. Detské ihrisko bolo premiestnené na opačnú stranu Cesty osloboditeľov. Kompletne



sa premiestnili všetky časti, vrátane altánkov, hernej zostavy, hojdačiek aj pingpongového stola. Jednotlivé prvky sú prepojené dláždeným chodníkom. Osadilo sa solárne osvetlenie, lavička aj kolotoč.

V tomto roku plánujeme v novej časti doplniť ešte jedno detské ihrisko, v blízkosti ZŠ Jaroslava Simana.

Na všetkých ihriskách je stále potrebné dodržiavať aktuálne protiepidemiologické opatrenia a riadiť sa pravidlami prevádzkového poriadku každého ihriska.

Veríme, že si na ihriskách užijete veľa zábavy.

Ing. Janka Pohančaníková

## AKO SPRÁVNE TRIEDIŤ PLASTY

Vedeli ste, že plasty sa v prírode rozkladajú 500 až 1000 rokov? Keby Ľudovít Štúr počas svojho života zahodil plastovú fľašu, rozkladala by sa ešte do roku 2300. Žijeme v dobe plastovej, plast je neodmysliteľnou súčasťou nášho života a uľahčuje nám život. Plast je vyrobený tak, aby vydržal a nedal sa rozložiť. Rozpadá sa na menšie a menšie kúsky, tieto malé častice plastu sa nachádzajú všade, vo všetkých oblastiach životného prostredia a vstupujú do potravinového reťazca: mikroplastické častice sa už nachádzajú v rybách, morských plodoch, v mede, pive, minerálnej vode a morskej soli. Správne triediť odpad by malo byť neodmysliteľnou súčasťou nášho života; aby bola recyklácia obalov a odpadov efektívna, musíme dobre poznať pravidlá triedenia.



*Fotografie po vyspaní zberných nádob na plast z Valaskej, ktoré nám poslala zberová spoločnosť Lupčianka. Zapáchajúce mäso, špekáčky, zvyšky potraviny, kosačka a pod. do kontajnera na plast určite nepatria!*

### PLASTY

**patria sem:** čisté PET fľaše, fólie, obaly od jogurtov, kečupov, horčíc a pod., plastové tašky a mikroténové vrecká, obaly od kozmetických a čistiacich prostriedkov (šampóny, aviváže)

**nepatria sem:** podlahové krytiny, obaly z nebezpečných látok, znečistené plasty, guma, molitan a polystyrén

### KOVY – zbierajú sa spolu s plastami do žltej nádoby

**patria sem:** kovové obaly, konzervy, alobal, nápojové plechovky

**nepatria sem:** tuby z krémov a pást, obaly z kávy

### KOMPOZITNÉ OBALY – zbierajú sa spolu s plastami do žltej nádoby

**patria sem:** stlačené kompozitné obaly od mlieka, smotany, ovocných džúsov, vína

**nepatria sem:** kompozitné obaly so zvyškami nápojov

Mgr. Janka Maličká



## TECHNICKÉ SLUŽBY VALASKÁ INFORMUJÚ

Tráva sa zelená, slnko nám svieti. Všetko sa zdá byť v najlepšom poriadku, no príchod teplého a daždivého počasia nám v minulom mesiaci narobil obrovské problémy. Prívalové dažde spôsobovali upchatie odtokových žlabov skoro po celej obci a taktiež zanášanie splaškovej kanalizácie, čo spôsobovalo našim občanom veľké problémy. K tomu sa pripojilo ešte koryto rieky Hron, ktoré sa začalo vylievať cez odľahčovacie výpusťe, a o robotu bolo postarané. Mnohokrát sme aj v nočných hodinách pomáhali zvládnuť túto situáciu. Po upršaných dňoch vykuklo slnko, a to boli ideálne podmienky pre rast zelene. Nakoľko tráva v celej obci bola už tak vysoká, že nebolo možné použiť na kosenie strojovú techniku, všetko ostalo na pleciah našich koscov s ručnými krovinnorezmi

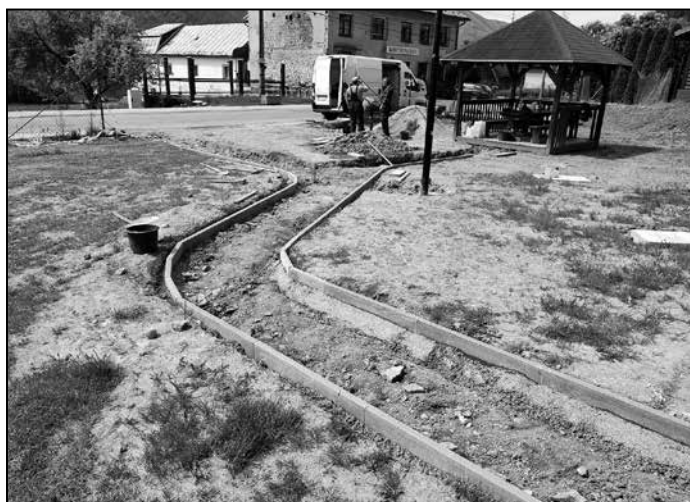




a aktívnych pracovníkov. Akonáhle nám počasie dovolilo, pustili sme sa do práce. Presunuli sme detské ihrisko v materskej časti obce z nebezpečnej zóny prepádiska do bezpečnej časti a v spolupráci s obecným úradom sme ho samozrejme vylepšili. Boli pridané nové prvky, chodník, solárne osvetlenie a opravené poškodené oplotenie. Na ulici Hronska sme zrekonštruovali detské ihrisko podobným spôsobom. Pridali sa nové prvky, opravili poškodené časti, ale asi najväčšou zmenou je doplnená dopadová plocha, ktorá na základe upozornení revízneho technika musí spĺňať určité kritériá. Keďže ide o bezpečnosť našich najmenších, neváhali sme a v spolupráci s obecným úradom sme túto plochu zabezpečili. Na túto úpravu bolo použitých cca 45 ton materiálu. Samozrejmosťou pri oboch týchto ihriskách boli terénne úpravy. Návoz preosiatej zeme, ručné úpravy teré-

nu a vysiatie novej trávy. Veríme, že budú slúžiť svojmu účelu. Nakoľko solárne svietenie je v dnešnej dobe veľmi rozšírené, tak aj my sa snažíme začať využívať tento spôsob. Na skúšku sme takouto formou osvetlili prepojovaciu uličku medzi ulicami Chalupkova a TDH. Ďalej plánujeme osvetliť obidve studničky v časti Piesok. Priebežne pokračujeme samozrejme aj s výmenou stĺpov miestneho rozhlasu, a tak sme vymenili ďalšie stĺpy na Ceste osloboditeľov. V našom Tajchu sa v posledných týždňoch chystá vyliahnutie mláďat labutí. Nakoľko nechceme, aby sa im niečo stalo, odstránili sme časom poškodenú záchytnú mrežu a vyrobili novú. Čas plynie rýchlo a roboty je stále dostatok. V najbližšej dobe sa chystáme začať s rekonštrukciou chodníka v našom cintoríne, a taktiež s rekonštrukciou vybraných schodísk v obci.

Michal Lengyel



## Ohlásenie drobných stavieb, stavebných úprav a udržiavacích prác

Drobné stavby sú stavby, ktoré majú doplnkovú funkciu pre hlavnú stavbu (napr. pre stavbu na bývanie, pre stavbu občianskeho vybavenia, pre stavbu na výrobu a skladovanie, pre stavbu na individuálnu rekreáciu) a ktoré nemôžu podstatne ovplyvniť životné prostredie, a to:

- prízemné stavby, ak ich zastavaná plocha nepresahuje 25 m<sup>2</sup> a výška 5 m, napríklad kôlne, práčovne, letné kuchyne, prístrešky, zariadenia na nádoby na odpadky, stavby na chov drobného zvieratstva, sauny, úschovne bicyklov a detských kočíkov, čakárne a stavby športových zariadení,
- podzemné stavby, ak ich zastavaná plocha nepresahuje 25 m<sup>2</sup> a hĺbka 3 m, napríklad pivnice, žumpy,
- oplotenie,
- prípojky stavieb a pozemkov na verejnú rozvodnú sieť a kanalizáciu všetkých stavieb a pozemkov a pripojenie drobných stavieb a pozemkov na rozvodnú sieť a kanalizáciu hlavnej stavby.

Ohlásenie drobnej stavby sa podáva na príslušnom stavebnom úrade Obecného úradu vo Valaskej.

### Ohlásenie drobnej stavby obsahuje:

- a) meno, priezvisko (názov) a adresu (sídlo) stavebníka,
- b) účel, rozsah a miesto stavby,

- c) druh a parcelné číslo pozemku podľa katastra nehnuteľností,
- d) ak ide o stavby uskutočňované svojpomocou, vyhlásenie kvalifikovanej osoby, že bude zabezpečovať vedenie uskutočňovania stavby,
- e) ak sa pri uskutočňovaní stavby majú použiť susedné nehnuteľnosti, vyjadrenie vlastníka tejto nehnuteľnosti.

### K ohláseniu drobnej stavby sa pripojí:

- a) doklad, ktorým sa preukazuje vlastnícke alebo iné právo k pozemku,
- b) jednoduchý situačný výkres v dvoch vyhotoveniach, ktorý obsahuje vyznačenie umiestnenia stavby na pozemku vrátane odstupov od hraníc so susednými pozemkami a od susedných stavieb a stavebné riešenie stavby,
- c) jednoduchý technický opis stavby,
- d) rozhodnutia, stanoviská, vyjadrenia, súhlasy, posúdenia alebo iné opatrenia dotknutých orgánov štátnej správy.

### Ohlásenie stavebných úprav a udržiavacích prác obsahuje:

- a) meno, priezvisko (názov) a adresu (sídlo) stavebníka,
- b) údaj o tom, na ktorej stavbe sa majú úpravy alebo práce uskutočniť,

- c) rozsah a účel úprav a prác a ich jednoduchý technický opis.

### K ohláseniu sa pripojí:

- doklad preukazujúci vlastnícke alebo iné právo k stavbe; možno ho nahradiť čestným vyhlásením,
- písomná dohoda s vlastníkom stavby, ak úpravu alebo udržiavacie práce bude uskutočňovať nájomca,
- stanovisko orgánu štátnej pamiatkovej starostlivosti, ak ide o stavebnú úpravu alebo udržiavacie práce na stavbe, ktorá je kultúrnou pamiatkou, alebo ide o stavbu, ktorá sa nachádza v pamiatkovom chránenom území.

### Pri drobných stavbách, stavebných úpravách a udržiavacích prácach, po ohlásení ktorých stavebný úrad určil, že podliehajú stavebnému povoleniu, sa údaje doplnia:

- a) stavebnými výkresmi stavby alebo stavebnej úpravy v troch vyhotoveniach, alebo vyznačením stavebných úprav v kópii dokumentácie stavby overenej stavebným úradom; pri udržiavacích prácach sa nepredkladajú, situačnými a stavebnými výkresmi zariadenia stavieb, ak sa má budovať,
- b) ďalšími podkladmi určenými stavebným úradom, ktoré sú nevyhnutné na riadne posúdenie veci v stavebnom konaní.

Zdroj: stavebný zákon

Jaroslav Petko

*Pri príležitosti 550. výročia predstavujeme osobnosti obce Valaská*

## CENA OBCE VALASKÁ IN MEMORIAM

### PÁTER ALOJZ KOLMAČKA

(17.7.1917 - 19.11.1982)

Narodil sa v čase 1. svetovej vojny, 17. júla 1917, v Pilis Vörösvári /terajšie Maďarsko/.

Rodina sa s malým dieťaťom prisťahovala do Hronca, do Prajského domu, kde sa narodili mladší súrodenci. Ich susedmi boli Chudíkov-

ci, rodičia neskoršieho herca Ladislava Chudíka, ktorý bol zároveň priateľom mládeňcov od Kolmačkov. Otec bol fabrickým úradníkom.



Najstarší syn Alojz absolvoval 8 tried reálneho gymnázia s maturitou a 7 ročníkov bohosloveckej fakulty. Po ukončení teológie v roku 1944 sa stal kňazom Spoločnosti Ježišovej. Ovládal niekoľko cudzích jazykov. V dokumentoch je zápis: *francúzsky, taliansky, nemecky, slovom a písmom*. Mal svoje plány do budúcnosti, chcel cestovať, stať sa misionárom, no 2. svetová vojna všetko zmenila. Po potlačení SNP, keď sa front zastavil medzi Breznom a Valaskou na dlhých päť týždňov, ocitla sa Valaská bez kňaza. Na pomoc Valaštanom prišiel ako nový duchovný, páter Alojz Kolmačka z blízkeho Hronca. Nepriateľskí vojaci podmínili most, preto ľudia preniesli z kostola bohoslužobné veci do kaplnky v dedine. Keď bola poškodená strelami aj kapln-



monom Barzíkom aj nočnou hodinou sledovali situáciu v obci, aby sa požiare vzniknuté od striel v zárodku uhasili. Vidieť ho na streche v reverende pri hasení požiaru u Skalov bolo silným zážitkom pre ľudí, ktorí boli pri tom. Po dobu dvoch týždňov po oslobodení /6. marca/ bola obec Valaská neustále pod paľbou nepriateľského delostrelectva, ktoré malo pozorovateľňu v Podbrezovej na Šiklove. Strely dopadali na celú dedinu a vyžiadali si obeť nielen z radov vojakov, ale aj občanov. Nebezpečenstvo pretrvávalo aj pri pochovávaní mŕtvych na cintoríne, lebo akýkoľvek pohyb bol zámienkou na delostreleckú paľbu zo strany nepriateľa. Ľudia sa ukryli do kostola, nad hrobom sa zostal modliť len páter Kolmačka. Jedna zo striel dopadla celkom blízko jamy, no našťastie nevybuchla.

Po skončení 2. sv. vojny bol páter umiestnený do farnosti v Kordíkoch. Putá s Valaskou boli silné, aj tam myslel na deti, ktoré počas siedmich frontových týždňov v pivniciach prežili mnoho strachu, strádania, hladu a nebezpečenstva. Už počas letných prázdnin zorganizoval pre malých valaštianskych školákov výlet s pohostením na Kordíkoch, v horárni u Rišov. Deti sa v Kordíkoch predstavili s divadielkom „Skrinka šťastia“. Podnes si v mnohých rodinách opatrujú malú spoločnú fotku, spomienku na túto udalosť.

Do života pátra Kolmačku, ako aj iných kňazov, v polovici minulého storočia tvrdo zasiahla vtedajšia štátna moc. Zo záznamov v zachovanej vojenskej knižke sa dozvedáme, ako prežil ďalšie roky. Dňa 5. septembra 1950 nastúpil základnú vojenskú službu. Do 20. septembra konal základný výcvik jednotlivca bez zbrane u 54 PTP. Od 21.9. 1950 do 4.9. 1952 bol skladníkom u 54 PTP. Od 5.9. 1952 do 13.5. 1953 bol preložený do zálohy a pridržaný k výkonu vojenského cvičenia, vykonával pomocné práce u 6. roty 54 PTP.

**Dňa 14.5. 1953 bol vzatý do väzby u U20-VKR. Dňa 11.5. 1960 prepustený do pomeru „mimočinnej“ služby na základe am-**

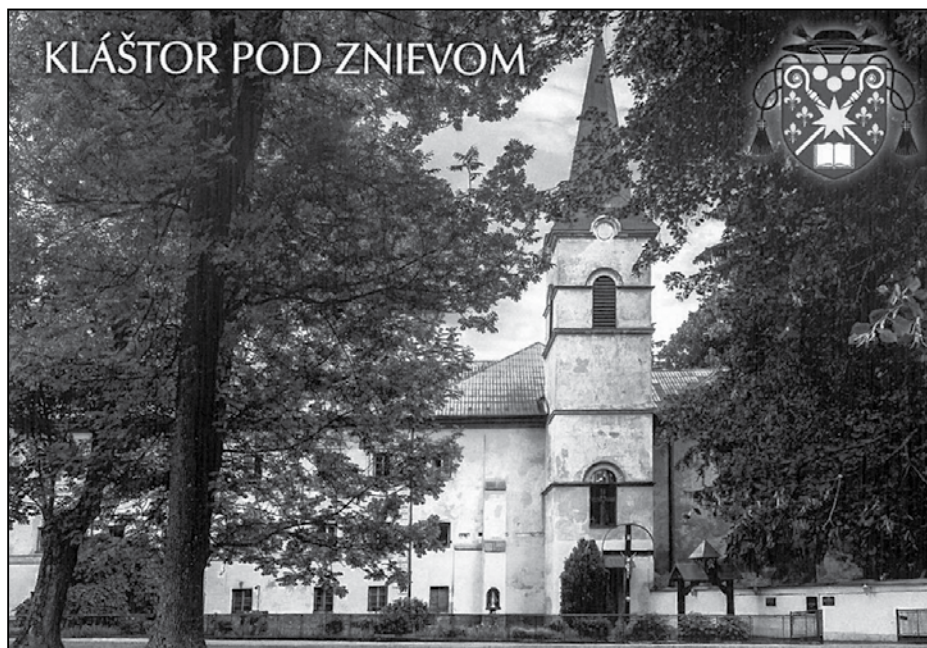


ka sv. Jána Krstiteľa, zriadili oltárík v spodnej izbe starej fary (v dedine pri moste), kde sa ľudia chodili modliť.

Počas prechodu frontu páter Kolmačka pomáhal ľuďom, ako sa len dalo. V obecnej kronike je o ňom zaznamenané, že súc znalý nemeckého jazyka v mnohých prípadoch in-

tervenoval na nemeckom Orstkomande, aby zachránil ľudí a ich majetky. Vyjednáváním s nacistami zachránil aj fabriku v Hronci, zdroj obživy nielen Hrončanov, ale aj mnohých Valaštanov. Ošetroval ranených, pochovával mŕtvych, krstil novorodencov, pomáhal pri hasení požiarov. S frontovým starostom Ši-





### nestie prezidenta republiky z 9.5. 1960.

Podľa rozprávania pamätníkov prešiel viacerými väzeniami. V Českom Jáchymove pracoval v uránových baniach. Roky krutého

zaobchádzania sa podpísali na jeho zdraví.

Po prepustení sa uchýlil ku svojim priateľom do Valaskej. Pracoval ako pomocný robotník v lese a pri zememeračoch. Časom kúpil

v starej Valaskej časť domu v spoločnom dvore, kde si k sebe priviedol matku, v tom čase už vdovu.

Dobrí ľudia pomohli pátrovi nájsť nové zamestnanie, robil kuriča v „kojeňáku“ (dojčenskom ústave) v novej Valaskej. Svoju lásku a dobrotu rozdával všetkým ľuďom, s ktorými ho spojil osud. Vo svojej skromnosti sa nikdy nestážoval na trpké životné skúsenosti z čias komunistického režimu. Ťažko niesol zákaz kňazskej služby. Po rokoch dostal štátny súhlas, pôsobil pri sestričkách-mníškach v Kláštore pod Znievom. Prichádzal do Valaskej za svojou matkou, ale čakali na neho aj mnohí ľudia z dediny. Slúžil a pomáhal do konca svojho života.

V roku 1968 bol páter Alojz Kolmačka prijatý na audienciu u pápeža Pavla VI. v Ríme. Umrel 19.11. 1982, cestou na pohreb svojmu priateľovi z Valaskej.

Pochovaný je na valašskom cintoríne, spolu so svojimi rodičmi.

*Mária Luptáková*

## Vdp. Anton Vačko, dekan – farár

Anton Vačko sa narodil 14. novembra 1914 v obci Kolačno, okres Topoľčany. Bolo to v roku vypuknutia 1. svetovej vojny, do ktorej musel narukovať aj jeho otec. Zahynul na fronte, ešte pred narodením syna. Jeho milovaná maminka ho vychovávala sama. Päť ročníkov ľudovej školy vychodil vo svojom rodisku. Vo vzdelávaní pokračoval na Štátnom reálnom gymnáziu v Prievdzi, kde v roku 1934 zmaturoval. Po maturite študoval na Vysokej škole bohosloveckej v Banskej Bystrici, kde bol 5. februára 1939 vysvätený za kňaza.

Od 15. mája 1945 pôsobil ako farár vo Valaskej, až do svojej smrti, v roku 1986. Pochovaný je v kaplnke sv. Františky Rímskej.



### Príchod nového kňaza

Prišiel z Detvy, predošlého pôsobiska, na starom bicykli, ktorý sa mu cestou pokazil, takže viac putoval pešo (železnica bola po vojne zničená). Ubytoval sa v starej 250 ročnej fare blízko Hrona, no v 60. rokoch min. storočia sa presťahoval do novej fary, postavenej v bývalej školskej záhrade pri kostole.

### Oblúbený služobník svojich farníkov

Vdp. Anton Vačko slúžil občanom po celú dobu 42 ročného účinkovania vo Valaskej. Ľudí na sídlisku pribúdalo, krsty a svadby v kostole boli v rokoch 1950 - 70 veľmi časté. Starší občania si ešte pamätajú, ako sa kedysi odbavovali pohreby. Domy smútku neboli, mŕtvy ležal v truhle doma, v izbe. Prvá pohrebná rozlúčka sa konala na dvore pri dome nebohého. Pán farár, kostolník, miništranti s krížikom a zástavami chodili k zomrelému pešo, nielen po dedine, ale aj na Piesok. Pán farár pokračoval v obrade v kostole pri rakve so zosnulým a nakoniec nad hrobom. To bola úcta ľuďom, s ktorými sa pán farár za dlhé roky pôsobenia zžil, poznal každého po mene. Za ľudskosť a neúnavnú službu pre farníkov zostal v ich srdciach navždy.

### Osudná cesta

2. septembra 1986 s priateľom, tiež kňazom, cestovali autom na faru do Revúcej. V ten deň prišla do Valaskej smutná zvesť o nešťastí. Pán farár Anton Vačko, ako spolujazdec sediaci vedľa vodiča, zahynul pri autohavárii v Revúcej, vo veku 72 rokov. Rakva s telesnou schránkou nebohého bola uložená v kaplnke sv. Františky Rímskej, ktorá stojí blízko kostola. Na ľavej vnútornej stene kaplnky je umiestnená pamätná doska a fotografia pána dekana.

*Mária Luptáková*



## Tretiaci prečítali 180 kníh v triednom projekte „Čítame knihy s radosťou“

Žiaci 3. B zo Základnej školy Jaroslava Simana sa celý školský rok venovali aktívne čítaniu kníh v triednom projekte „Čítame knihy s radosťou“. Prečítali 180 kníh, ktoré majú po odprezentovaní vystavené na nástenke v triede pod ich menom. Celý školský rok sa snažili prečítať čo najviac kníh a získať tak za slúženu odmenu. Najviac, 26 kníh, prečítala Monika Petrová, 20 kníh prečítal David Nezbeda, a medzi ďalších najúspešnejších čitateľov patria: Filip Siman, Michaela Hudecová a Michal Polák. Hodnotený nie je len počet kníh, ale aj kvalita čítania, počet strán a prezentácia obsahu. Do projektu „Čítame knihy s radosťou“ sa zapojili všetci žiaci z triedy, niektorí viac, iní menej. Čítanie ich bavilo natoľko, že si knihy nosili do školy a čítali aj cez prestávky. Pre väčšinu detí sa čítanie stalo koníčkom, čo bolo cieľom tohto projektu, a nie iba školskou povinnosťou. Knihy si čoraz častejšie želali ako darčeky za odmenu, na narodeniny, meniny, Vianoce, ale využívali aj školskú knižnicu, ktorá bola tento rok obohatená o veľké množstvo nových detských kníh. Najčítanejšie knihy u viacerých žiakov boli napríklad: Smradi, Denník odvážneho bojka, Zvierací záchranári, Pipi Dlhá pančucha, Grázlik Gabo, Mimi a Liza, Websterovci, ale aj rôzne disneyovky. Som veľmi rada, že ich čítanie kníh baví a verím, že aj budúci školský rok budú v tejto aktivite úspešne pokračovať.

Začiatok formulára

Mgr. Zuzana Wodziková, tr. učiteľka 3. B



## Brigáda na Lipovej – projekt žiakov 9.B zo ZŠ J. Simana Valaská

Dňa 12.6. (sobota) sa o 9:00 stretli pri altánoch na Lipovej žiaci 9.B, ich rodičia, niektorí učители, pani riaditeľka a pán starosta za účelom realizácie projektu žiakov 9.B, „Nová tvár Lipovej“. Cieľom projektu je skrášliť okolie altánkov vysadením drevín, vytvorením ohniska s lavičkami, umiestnením stojana na bicykle a informačnej tabule o lokalite Lipová.

Po rozdelení do skupín všetci usilovne pracovali na pridelených úlohách. 1. skupina mala na starosti sadenie a polievanie drevín, 2. skupina šmirgľovala a maľovala konštrukciu altánkov a 3. skupina tvorila ohnisko a vykopávala základy pre lavičky, čo bola vzhľadom na terén plný skál veľmi náročná úloha. Obed a občerstvenie zabez-

pečil p. starosta Jenča cez p. Štubňu, a tak sme si mohli vychutnať výborný guláš.

Sobotná brigáda dopadla na výbornú. Bola veľmi príjemne stráveným časom v kruhu príjemných a ochotných ľudí. Vďaka nim sme mohli zrealizovať náročný projekt. Začať realizovať projekt by sa nedalo ani bez pomoci obecného úradu a technických služieb. Vďaka nim sme mali upravený terén pod altánkami, vykosené okolie, mali sme k dispozícii materiál (krompáče, lopaty) a umiestnenie lavičiek tiež nebude možné bez ich pomoci.

Koncom šk. roka plánujeme záverečnú oslavu ukončenia projektu s pozvanými hosťami, sponzormi.

Mgr. J. Pohorelcová





## ŽIACI 9. B PRE NÁS VŠETKÝCH

Už to tak v živote chodí, že všetko, čo má svoj začiatok, musí sa raz aj skončiť. Končí sa aj štúdium deviatakov na našej základnej škole. Bolo zvykom, že deviataci organizujú počas celého školského roka školské podujatia pre mladších spolužiakov: Mikuláša, Valentínsky karneval, Deň detí a podobne. Aj terajší deviataci sa na to roky veľmi tešili, kedy už budú konečne tí, ktorí budú môcť toto všetko organizovať. Pandémia nás ale všetkých obrala o mnohé, čo v živote máme radi a na čo sme zvyknutí, hlavne o možnosti jednoducho byť spolu, či už v škole, v práci alebo na podujatiach. „To je tak nefér, prečo práve teraz, keď sme deviataci,“ znelo veľmi často napríklad u nás doma.

Deti ale našli spôsob, ako po sebe niečo zanechať a rozhodli sa zapojiť do celonárodného projektu Roots & Shoots Slovakia, ktorým môžu pomôcť našej obci. Určite vtedy ešte nemali ani najmenšiu predstavu, čo všetko ich čaká. Veď pustiť sa do projektu takýchto rozmerov je veľké sústo aj pre skúsenejších dospelákov. Nie je vôbec jednoduché k niečomu sa odhodlať, k niečomu, čo vyžaduje úsilie navyše, nie je jednoduché rozhodnúť sa, nevzdať sa, keď sa niečo nedarí a hlavne začaté dokončiť. Chce to nielen odhodlanie a prvotný zápal, ale aj snahu, vytrvalosť, spoluprácu, vzájomné povzbudenie sa a v neposlednom rade odvahu. „To ako mám ísť za sponzorom, čo mám povedať?“ „Čo mám dať do prezentácie, aby to tých ľudí, ktorí o tom rozhodujú, presvedčilo?“ „A viete, aké dlhé korene má príhláva?“ „Prečo je tam zase toľko rozbitého skla, keď sme ho už zbierali?“ Stáli pred množstvom ďalších a ďalších otázok, momentov, problémov, z ktorých nadobudli prvé skúsenosti a zručnosti, dnes vedia, že „to nie je len tak“. Preto sme tu my, dospelí, aby sme ich podporili morálne aj fyzicky. Je našou povinnosťou byť im oporou na ich ceste za poznáním. Je našou povinnosťou byť im oporou, keď chcú vylepšiť veci okolo seba. Je našou povinnosťou byť im oporou, pretože my sme pre nich reálnymi vzormi a je úplne jedno, či sme rodičia, učitelia, zamestnanci úradu alebo jednoducho len ľudia, ktorých denne stretávajú. Dnes je bežným štandardom konštatovať, že deti trávia čas len pri počítači, pretože v konečnom dôsledku je to pravda. Ešte aj to vyučovanie počas pandémie bolo „cez počítač“. Preto je veľmi dôležité vyzdvihnúť snahu a aktivitu týchto detí, pretože realizácia tohto projektu nebola bežná zábavka. A prečo Lipová? Bolo a je to ich obľúbené miesto, ku ktorému sa viaže množstvo ich spomienok už od mala. „Chodia tam aj ľudia z dediny, posedia si, oddýchnu počas vychádzky,“ a bolo rozhodnuté. O priebehu a výsledku projektu sa v tomto hlásniku bližšie informácie dočítate, ja na záver dodám už len toľko. V sobotu 12. júna sa na brigáde na Lipovej pri altánkoch stretla partia ľudí, ktorých spájalo nadšenie a chuť prispieť k dobrej veci. Nebudme pesimisti, že sa to neoplatilo a bola to zbytočná námaha, lebo onedlho to vandali aj tak zničia. Je to pravdepodobné, ale potom by nemalo zmysel púšťať sa do čohokoľvek. Tešme sa, že máme mládež, ktorá chce prispieť k životu v našej obci. Tešme sa, že im záleží na tom, ako vyzerá ich domov, hoci sa onedlho rozutekajú na stredné školy.

Monika Senčecová

## Medzinárodná žiacka konferencia globálneho vzdelávacieho programu Roots & Shoots Slovakia - ZŠ J. Simana Valaská

V dňoch 10. - 11.6. sa konala cez zoom Medzinárodná žiacka konferencia. Tejto konferencie sa zúčastnili aj žiaci 9.B so svojím projektom „Nová tvár Lipovej“ a ďalších 12 škôl zo Slovenska. Projekty predstavili aj školy z Českej republiky a Rakúska. Úvodom si žiaci mohli vypočuť príhovor pani prezidentky, a potom každá škola



prezentovala svoj projekt na základe otázok. Bolo to veľmi zaujímavé a inšpiratívne. Je veľká škoda, že sa táto konferencia nemohla uskutočniť priamo v Bratislave, ako to bolo pôvodne plánované, ale kvôli situácii s pandemiou na Slovensku musela byť zvolená online forma konferencie.

Mgr. J. Pohorelcová



Na Lipovej nám pribudla nová lavička, ktorú zhotovil a osadil pán Daniel Dianiška. Nápis na lavičke: Nenič ma, slúžim všetkým, je výzvou pre všetkých návštevníkov, aby si na nej posedeli, oddýchlí a potešili sa pohľadom na okolitú prírodu. Ďakujeme, pán Dianiška.

Redakčná rada

# Zo života materskej školy

S príchodom prvých slnečných dní sa začali uvoľňovať niektoré opatrenia a pre nás to znamenalo, že môžeme uskutočniť v materskej škole niektoré akcie aj za spoluúčasti rodičov v exteriéri. Kým sa tak stalo, v materskej škole sme nezaháľali a uskutočnili sme tieto zaujímavé akcie: Slovenský výbor svetovej organizácie pre predškolskú výchovu nás motivoval k zapojeniu sa 28. mája do SVETOVÉHO DEŇ HIER. A keďže hra neodmysliteľne patrí do materskej školy, zapojili sme sa s veľkou radosťou. Deti zo všetkých tried si vybrali svoju najobľúbenejšiu pohybovú hru so spevom a na námestí sme to parádne roztočili. Hrali sme sa Kolo, kolo mlynské; Na Peška; Bublinu; My sme sestry veselé; Čížiček, čížiček; Pláva kačka po jazere. Každá trieda predviedla svoju hru a následne sa hrala celá škôlka. Deti boli spontánne a prejavili pri hrách radosť a nadšenie. Bolo veselo. Pán Antal odmenil deti sladkosťou, za čo mu ďakujeme. Tento deň sme povýšili na deň, kedy sme spoločne zdôraznili význam hry pre budúci život detí.

Deň detí sme oslávili dvomi divadelnými predstaveniami: V dolnej materskej škole boli na návšteve víly. Stvárnil ich naše mladé kolegyne Barborka, Katka a Sarah. Na elokovanom pracovisku, čiže v hornej materskej škole sa deti zúčastnili divadelného



predstavenia O psíčkovi a mačičke, ktoré si tiež pripravili naše pani učiteľky Tereška a Katka. Potom sme sa všetci stretli na školskom dvore, kde nám pán Vincúr pripravil pravú nefalšovanú diskotéku. Deti sa dosýtosti vybláznil, nechýbala ani malá odmena. Pánovi Vincúrovi ďakujeme za skvelú atmosféru. Prišiel nás navštíviť aj pán starosta, ktorý deti odmenil sladkosťou a zaprial im všetko najlepšie k ich sviatku.

Naši predškoláci mali v deň zatmenia Slnka možnosť pozorovať jeho čiastočné za-

tmenie. Deti sa dozvedeli, že Slnko, Mesiac a Zem sa dostanú na jednu priamku a práve z tohto dôvodu bude jeho čiastočné zatmenie s prívlastkom prstencové. Tiež sa dozvedeli, že pozorovanie tohto nebeského javu nie je dobré pozorovať voľným okom, ale cez slnečné okuliare, a preto pani učiteľka Janeta požičala od pána Kučeru a pána Mihoka sklá zo zväračských prilieb, aby mohli nerušene, ale hlavne bezpečne tento úkaz pozorovať. Bol to pre deti silný zážitok, najväčšiu radosť mali z toho, že Slnko bolo cez okuliare zelenej farby. Nadobudli vedomosť, že najbližšie tento nádherný úkaz budú môcť pozorovať v roku 2022, a to už budú z nich školáci.

Ďalší pekný deň sme prežili s našimi oteckami, keď sme si pripravili súťaž na stanovištiach. Aj keď sa súťažilo v exteriéri, predsa sme sa dohodli, že deti budú prichádzať so svojimi rodičmi v určitých časových intervaloch, aby sme sa zbytočne nepremiešavali a nevznikali prestoje. Ako prvé sme privítali deti a ich oteckov zo žltej triedy, za nimi deti z červenej triedy, oranžovej, zelenej. Ako posledné prichádzali deti z triedy modrej a fialovej. Deti zaspievali pieseň, zarecitovali báseň, otecka odmenili malým darčekom a vydali sa na cestu, ktorej cieľom bolo zažiť príjemne strávené popoludnie, a tiež si súťažiť. Deti so svojimi oteckami zažili kopec vtipných situácií pri plnení športových disciplín. Záver sme ukončili občerstvením, chutnými párkami a rozhovormi s rodičmi a hrami.

S pánom Kardhordóm sme sa dohodli, že nám povozí deti na koníkoch. A tak sme v jedno pekné dopoludnie vyrazili na jeho farmu. Keďže detí je veľa, museli sme to organizačne zabezpečiť na dva dni, aby sa všetky odvážne deti dostali na koníka a vyskúšali si jazdu. Veru našli sa aj takí, čo mali strach a vozenie na koníkoch vymenili za chovanie zvierat nášho miestneho farmára. Patrí mu naše veľké ďakujem.

Koniec školského roka je tu a s ním sa spája mimoriadna udalosť, lúčenie s predškolákmi. Je to ich posledný deň v materskej škole. Deti slávnostne oblečené so školskými taškami na chrbtoch sa rozlúčili so svojimi mladšími kamarátmi, zatancovali im, zaspievali, zarecitovali.







**Dnes prišla taká chvíľa**

**lúčiť sa s vami,**

**trieda naša milá.**

**Dnes prišiel taký deň,**

**lúčiť sa a povedať**

**ďakujem.**

**Naše pani učiteľky milé,**

**čas rozlúčenia prišiel v tieto chvíle.**

**Boli ste naše druhé mamy,**

**no rôčik s vami, je za nami.**

**Milé pani učiteľky,**

**prišli sme k vám malí,**

**odchádzame veľkí.**

**S hračkami v škôlke pekná chvíľa bola,**

**musíme odísť,**

**škola nás volá.**

**Učili ste nás básničky,**

**spievali s nami pesničky,**

**ako sa správať, ako žiť,**

**dnes sa musíme rozlúčiť.**

**Za trpezlivosť, lásku každý deň,**

**patrí vám slovo ďakujem.**

**Za úsmev, za milé pohladenie,**

**občas aj za krik a vyhrešenie.**

**A dnes je príležitosť taká,**

**povedať naposledy,**

**za všetko vám patrí**

**naša úprimná vďaka!**

Mladší kamaráti im pripravili a odovzdali milú spomienku na materskú školu, vlastnoručne zhotovený darček. Ani pani učiteľky na ne nezabudli a obdarovali ich peknou knižkou, z ktorej si budú čítať, keď budú poznať prvé písmenká. Rozlúčili sa aj na námestí spevom a tancom a nezabudli ani na pána starostu a ostatných zamestnancov obecného úradu. Pani kuchárky deťom pripravili slávnostný rozlúčkový obed, a ako po iné roky, ani teraz nechýbala rozlúčková torta, ktorú deťom upiekla šikovná teta Vika Kováčová. Všetkým patrí naše poďakovanie za vytvorenie nezabudnuteľnej atmosféry pre našich predškolákov. Dúfame, že si tieto krásne chvíle uchovajú vo svojej pamäti a budú sa k nám s radosťou vracieť. Naším predškolákom prajeme, aby sa im v škole darilo, aby sa naučili čítať, písať, počítať a nech sa im v živote vždy darí.

Život v materskej škole však ani zďaleka nekončí a my pokračujeme aj počas letných prázdnin. Prihlásilo sa nám 54 detí. Prevádzka bude do 16. júla 2021, a potom sa materská škola zatvorí na štyri týždne, aby sme ju mohli vyriadiť, vydezinfikovať a pripraviť na začiatok ďalšieho školského roka. Opäť začneme materskú školu prevádzkovať 16. augusta 2021. V materskej škole privítame opäť všetky deti 2. septembra 2021. Už teraz sa na ne veľmi tešíme.

Prajeme všetkým deťom a rodičom slniečkom zaliate leto, veľa oddychu a veľa pekných spoločných zážitkov.

Mgr. Iveta Babčanová

## Po stopách slávnych obrazov a maliarov

Každý rok sa na hodinách výtvarnej výchovy v ZŠ J. Simana venujeme obrazu známeho maliara a snažíme sa ho vo svojom ponímaní napodobniť. Predchádzajúce roky sme sa venovali da Vinciho Mone Lise a van Goghovým Slniečniciam. Tento rok padla voľba na obraz od Edvarda Muncha, ktorý nesie zaujímavý názov *The scream* alebo *Výkrik*. Naše diela sme začali maľovať už v októbri, ale pandémia naše plány prerušila, a tak sme v dokončovaní prác pokračovali až po návrate do škôl v máji. Možno je to len náhoda, ale tento obraz vstúpil symbolicky do našich životov práve v ob-

dobí, ktoré bolo poznačené úzkosťou z dôvodu izolácie v boji s koronavírusom. Podobné „obrazy“, či už v realite alebo vo fantázii, sa naskytli i autorovi svetoznámeho *Výkriku* Edvardovi Munchovi, ktorý nám ich zanechal na pamiatku v podobe cenných diel. Vo svojich obrazoch sa snažil nahradiť zobrazovanie hmotných vecí vyjadrovaním nezobraziteľných tém, často zobrazoval emócie a vnútorný stav človeka.

Ďalší maliar, ktorému sme sa tento rok venovali, je španielsky maliar Pablo Picasso. Piataci spracovali jeho námety prácou s plastelínou a kartónom, ôsmaci sa venovali



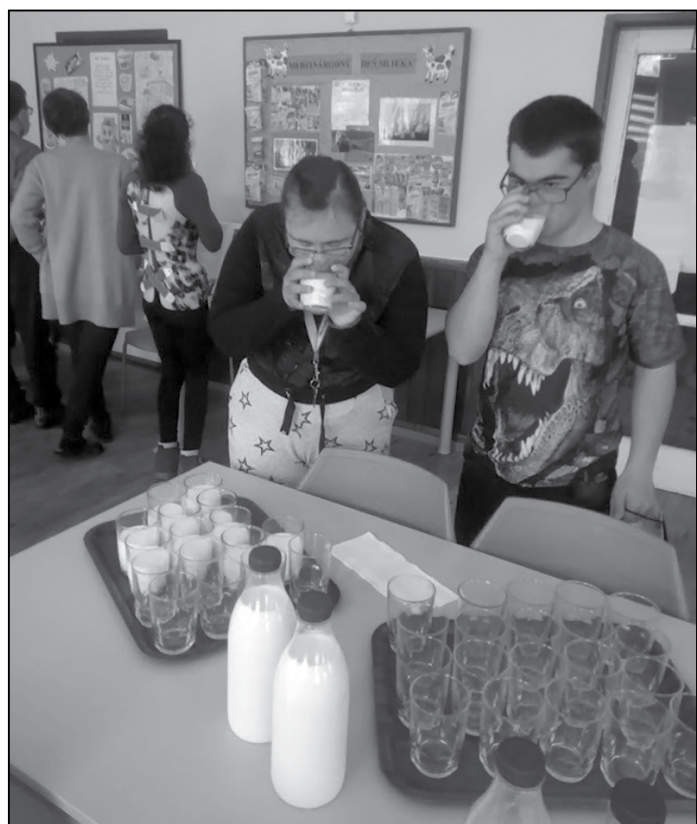
kresbe. Vznikli naozaj zaujímavé a pôsobivé diela, ktoré sme vystavili na chodbe našej školy.

Mgr. Denisa Maťovčíková

# Kto hľadá, nájde

V utorok, 1. júna 2021, sme pre žiakov špeciálnej materskej školy a základnej školy internátnej uskutočnili zábavno-náučné dopoludnie pri príležitosti Dňa detí. Cieľom bolo posilniť vzťah detí k ochrane životného prostredia, vzbudiť záujem o hru, viesť vyriešiť zadané úlohy. Žiaci sa so svojimi učiteľmi vybrali hľadať poklady z prírody na stanovišti podľa harmonogramu - smer Lipová, Hronec, Chvatimech, stará Valaská. Celý deň žiaci pekne pracovali, plnili zadané úlohy, mali radosť z aktivít. Počas dňa bola veselá a uvoľnená atmosféra, žiaci medzi sebou spolupracovali, komunikovali, čím sme u nich docielili zlepšenie vzťahov v kolektíve. V závere dňa sme si spoločne vyhodnotili aktivity, odfotili sme sa a žiakov sme odmenili sladkou odmenou.

Mgr. Nezbedová



## Mliečna cesta

Každoročne si v škole pripomíname Svetový deň mlieka. Aj tento rok sme pre naše deti pripravili zaujímavé aktivity, ktorých cieľom bolo bližšie ich zoznámiť s touto zdravou a veľmi cennou potravinou. Naša mliečna cesta začala v školskej jedálni, v ktorej boli pripravené nástenky, obrázky, mliečne výrobky a zhotovené predmety, ktoré žiaci urobili na hodinách výtvarnej výchovy a pracovného vyučovania. Tu sa žiaci dozvedeli viac informácií o ceste mlieka, ktorú musí denne prejsť, od dojenia až kým sa nedostane

k nám domov. Po získaní informácií sa žiaci osviežili pohárom mlieka. Potom sme pokračovali maľovaním obrázkov, hádaním hádaniek či lúštením tajničiek, ktoré súviseli s mliekom, navrhovali reklamy na propagovanie mlieka a mliečnych výrobkov, vymýšľali recepty na zdravé mliečne jedlá. Mliečnu cestu sme zavŕšili prípravou chutných nátierok, ktoré si žiaci sami vymiešali, ozdobili a podelili sa s nimi aj s ďalšími žiakmi školy. Tohtoročná mliečna cesta bola veľmi poučná a zaujímavá.

Mgr. Nezbedová

## ŠKOLSKÝ VÝLET do Lesníckeho skanzenu vo Vydrove

V týchto snežných dňoch žiaci Praktickej školy internátnej vo Valaskej navštívili Lesnícky skanzen vo Vydrove.

Do Vydrovskej doliny sme sa presunuli z Čierneho Balogu Čiernohronskou železničkou, čo bol pre nášho Tomáša najväčší zážitok, a ostatní tiež z vládčika pozorovali okolitú prírodu. V skanzene sme spoznávali zvieratá žijúce v okolitej prírode, veľký dojem na nás urobili daniely. Celým skanzonom nás sprevádzali drevorezby zvierat. Vyskúšali sme si hádanky pri horárni zamerané na spoznávanie a ochranu lesa, poprechádzali sme sa náučným chodníkom a návštevu skanzenu sme ukončili v kolibe pri občerstvení. Na pamiatku sme si zakúpili drobné suveníry, ktoré nám budú pripomínať príjemne strávené dopoludnie.

Tešíme sa opäť o rok, že si tam pôjdeme pozrieť to, čo sme ešte nestihli vidieť. Bol to pre nás všetkých veľmi pekný zážitok.

Žiaci a učiteľky z PŠI

## Pripomenutie

Krásna akcia a pripomenutie si tradícií párania peria v našej obci nemohlo samozrejme prebehnúť pre momentálnu situáciu - núdzový stav. Nezaháľali naše matičiarky a napárané perie nasypali do sýpkoviny. Ale keď sme si chceli zachovať pamiatku, šikovná krajčírka pani Alenka Tóthová ušila obliečku na vankúš, a takisto šikovné ručičky pani Elenky Tóthovej ušili krásny motív a mašle na prvý matičný vankúš do pamätnej izby. Ďakujeme za spoločné dielko. Tak a držme si prsty, aby sme sa mohli túto zimu stretnúť a pokračovať v krásnej tradícii, párať perie a zaspievať si pri tom.

Blažena Pastírová





# Vernisáž výstavy „Štyri dôvody prečo mať pekné leto“

Tak, máme za sebou jeden z najťažších školských rokov, aké kedy boli. Máme ale za sebou aj veľký kus práce, a práve v týchto dňoch môžete vidieť, čím všetkým sme uplynulé mesiace žili. Slávnostnou vernisážou 4. júna sme otvorili najväčšiu výstavu, aká sa nám kedy podarila.

Z predchádzajúceho vydania už viete, že to sú v podstate štyri nezávislé výstavy. V rámci programu sa nám postupne predstavili jednotliví autori a ponúkli nám tak exkurziu do seba samých.

## Dominika Škorváneková

... nám predstavila svoj rozsiahly projekt pod názvom „Krehkosť“, ktorý realizovala ako bakalársku prácu na Akadémii umení v Banskej Bystrici. A ako čo najlepšie vojsť do jej sveta farieb? ...možno citátom...



„Predstavujem si svoju dušu. Predstavujem si dušu krajiny. Predstavujem si, že píšem báseň, v ktorej moja duša rezonuje s dušou krajiny. Viem si to predstaviť. Vzniká nová krajina. Báseň je krajina môjho vnútra, prepojená s vonkajšou krajinou. Predstavujem si báseň bez krajiny a seba bez básne. Toto si neviem predstaviť.“

(Rastislav Biarinec z knihy KRAJINA VO MNE).

Veľkoformátové obrazy Dominiky Škorvánekovej v nás môžu evokovať japonské „mono no aware“, nostalgicky clivú krásu pominuteľného, avšak nie sú melancholické ani bezvýznamne všedné. Autorka sa zaoberá spätosťou ženy a krajiny. Nekritizuje, ale nabáda k priamemu kontaktu s bezprostrednou prírodou. Zaujíma ju kolobeh prírody, vnútorný a vonkajší svet človeka. Akvarelová škrvnová malba je vyjadrením pominuteľného okamihu. Dominika Škorváneková, rodáčka z Brezna, je študentkou Akadémie umení v Banskej Bystrici a od septembra nastupuje do prvého ročníka magisterského stupňa štúdia.

## Andrea Fašková



je tvorca, ktorého diela už mnohí z vás poznajú. Vďaka nej si v každom čísle Valaštianskeho hlásnika môžete nájsť maľovanku, ktorá poteší nielen deti. Za tie roky, čo sa venuje tvorbe, si vyskúšala všetko, čo sa vo svete umenia vyskúšať dalo. Tematicky však vždy ostala verná fantázii a fantazijným bytostiam, a práve to je nosnou myšlienkou jej výstavy pod názvom „Očami fantázie“. Na vernisáži nám zároveň predstavila aj svoju veľkú knihu maľovaniek, ktorá bola v podstate hlavným cieľom jej snahy. Táto kniha určite poteší každého, kto sa do nej zapozerá s farbičkami v dlani.

## Kultúry sveta II.

... je názov tretej časti tejto veľkej prezentácie talentov. Tu vás pre zmenu svojimi prácami potešia naši súčasní žiaci Výtvarného odboru ZUŠ - Valaská. Je to v podstate prezentácia všetkých žiakov a ich tvorby z uplynulého školského roka a podobne ako minulý rok, aj teraz sme výtvarne cestovali sve-



tom kultúr a zaujímavých regiónov sveta.

Na vernisáži sa nám ale zároveň predstavili aj naši tohoroční absolventi Jakub Jariabka a Matúš Bánik. Rovnako aj oni sa venovali spoločnej téme, no kým s ostatnými žiakmi sme postupne „precestovali celý svet“, oni si vybrali svoju vlastnú tému. Matúša Bánika roky fascinuje Francúzsko, a tak návštevníkom výstavy ponúkol kresbový prierez najzaujímavejšími dielami z architektúry. Tej sa venoval aj Jakub Jariabka, no pre neho boli veľkou inšpiráciou architektonické pamiatky Nemecka.

## Valaská v premenách času

... je štvrtou výstavou, ktorú sme na vernisáži predstavili a ktorú môžete do konca augusta 2021 vidieť v priestoroch Domu kultúry vo Valaskej. Je to výstava venovaná všetkým, ktorí Valaskú nosia v srdci. Či už naše maľby zachytávajúce minulosť a prítomnosť obce, alebo veľmi zaujímavé pohľady fotografa Tomáša Náthera na obec a jej blízke okolie, to všetko môže byť dôvodom, prečo mať pekné leto...

Mgr. Rastislav Turňa





# Cesta rozprávkovým lesom

Všetci vieme, že 1. jún je Medzinárodným dňom detí. Minulý rok a začiatok roka bol pre nás všetkých veľmi náročný. Mnoho plánovaného sme museli zrušiť vzhľadom na pandemickú situáciu. Napriek všetkému nám svitlo na lepšie časy, a tak sme sa OZ Valaštania a O.Ú. Valaštania rozhodli, že pripravíme pre naše detičky Cestu rozprávkovým lesom, ktorá sa uskutočnila 5.6. 2021 v Potôčkoch v starej Valaskej. Príprava bola pomerne náročná, vybaviť kostýmy, rôzne povolenia, oznámenia,



pripraviť stanovištia a hlavným cieľom nás všetkých bolo pripraviť deň plný prekvapenia a zážitkov. Brána lesa sa otvorila o 12. 00 hod., kde už na nedočkavé deti čakali naše dievčence z Jednoty dôchodcov v kostýme Karkulky a kvietkov. Po vstupe cez bránu ich na prvom stanovišti čakali šašovia s loptičkami, na druhom stanovišti bol žabiak a Majster N so svo-



jimi výmyslami, verte, že niektoré deti ho vôbec nepoznali. Po splnení úloh prešli k našim chlapcom, kde bola určite zaujímavá disciplína, strelba zo vzduchovky. Keby ste len videli tie



šťastné očká! Cesta pokračovala až k Flinstonovcom, Branimu a Fredovi, a tam si deti vyskúšali zatĺkanie klincov priamo do dreveného kolesa. Po miernom kopčeku už v strigónskom domčeku čakala striga a čarodejník, tam prešli prekážkou a mohli s čarodejom navariť čarov-



ný odvar z bylín. Veru niektorí sa aj báli. Malou cestičkou dorazili na lúku plnú kvietkov, kde poletovala včielka Maja a Vilko. Prekážku s lyžičkou a loptičkou zvládli hravo, ale Maja ich skúšala, ako poznajú naše stromčeky. Veru niektoré deti mali aj problém ich pomeniť. Po zdolaní úloh sa lesom dostali k trom lesným vílam, priamo k rozprávkam, ale netušili, že v hustom

lese ich čaká aj Máša a medveď. Detičky pomohli medveďovi aj premiešať jeho guláš, lebo Máša vystrájala s ostatnými. Chodníček pokračoval ďalej, kde sa na slniečku vyhrieval Ferdo Mravec a Lienka. Tu si veru zasúťažili aj rodičia. Mali zviazané nohy so svojím dieťaťom a podme prejsť spoločne, aby sa nevyváľali v tráve. No kopec zábavy. Z lúky sa ocitli v kráľovstve kráľa a kráľovnej. Zahádzali si rôznymi kruhmi na tyč. Detičky už boli unavené a neďaleko



z lesa sa ozýval spev troch prasiatok a hra na gitare. Prasiatka stavali domčeky a deťúrence im mohli pomôcť. Postavili, zaspievali, zatancovali si a s očakávaním pokračovali ďalej. Medzi vysokými stromami čakal indián a indiánka, aby im niekto pomohol lukmi zostreliť medveďa, ktorý číhal pod stromom. A pre niektorých tu bol vytúžený koniec rozprávok. Po splnení úloh v stánku OZ Valaštania čakal hradný pán so svojou paňou a malou indiánkou, aby všetkým, čo zdolali rozprávkový les, odovzdali balí-







ček plný sladkostí a krásnu medailu.

Týmto sa to neskončilo a program pokračoval ďalej. Smädní a hladní sa mohli občerstviť v stánku s nápojmi, opiecť si špekáčky, vziať si sladučký melón a ochutnať cukrovú vatu a popcorn. Všetko bolo lákavé a hlavne stánky Červeného kríža, kde si deti mohli na babke vyskúšať ošetrenie rozbitého kolena a dozvedeli sa čo-to o prvej pomoci. V druhom ich čakali členovia poľovníckeho združenia, výstava parohov, zaujímavé rozprávanie a maľovanie na kamienky. Najväčšiu radosť urobili deťom asi naši hasiči. Predviedli im niečo zo svojej výbavy, mali možnosť vyskúšať si držanie prúdnice s hadicou a striekanie na terč. Videli Tatru, Iveco, štvorkolky. Keď sa im naskytla ešte aj možnosť povoziť sa v Tatre a štvorkolke, to len boli zážitky. Niektoré deti kričali od radosti, že takýto deň je pre nich najkrajší. Komu bolo dlho, zašiel k stánku, kde ich šikovné dievčence maľovali na tvár. Na tváričkách sa im odrazu objavili motívy zvieratiek, kvietkov a rôznych ornamentov. No boli nádherné. Zábava však pokračovala ďalej. Včielka Maja si prichystala aj súťaž, ako bolo preťahovanie lanom, chodenie na chodúľoch, malé deti si mohli maľovať na tabule a tie odvážnejšie nám niečo aj zaspievali. Nastalo aj spoločné fotenie, rozprávkové bytosti sa spolu aj s deťmi vytancovali na krásne detské pesničky, no ako už lepšie ukončiť deň?

Boli sme veľmi prevzružení, koľko rodičov, starých rodičov a detí nám prešlo rozpráv-

kovým lesom. Počuli sme veľké chvály od ľudí, ktorí neboli ani z nášho najbližšieho okolia. Boli aj na iných miestach, ale ich slová boli úžasné: „Takýto deň sme ešte nezažili, bolo to úžasné.“ Nám všetkým práve o takúto atmosféru išlo. Samým by sa nám to nepodarilo. Celú túto akciu sme zorganizovali z dotácie Obecného úradu vo Valaskej v spolupráci s OZ Valaštania. Na akcii sa podieľali – Matica slovenská, Červený kríž, poľovnícke združenie, DHZO Valaská, pracovníčky OV Valaská, členky Jednoty dôchodcov. Za úžasnú spoluprácu im patrí veľké poďakovanie.

Veľké ďakujem patrí aj sponzorom, p. Martynovi Krupovi za sladké odmeny a p. Marekovi Poliakovi za sladučké melóny, jaskyniarom a servisu elektro a plynospotrebičov. Vlastne ďakujem všetkým, čo priložili ruku k dielu a všetkým, čo nás prišli pozrieť a potešiť svojou účasťou. A aby sme sa nechválili len my, máme aj vyjadrenia niektorých rodičov:

*„Je to nádhera, čo ste dokázali, tie postavičky, tie kostýmy, na každom stanovišti niečo iné. Boli sme aj v Brezne, ale to sa nedá porovnať, synovi sa nechcelo ísť ani domov. O rok sme tu zas.“*

V. Kasperová, Čierny Balog

*Ja sa chcem veľmi poďakovať organizátorom aj ľuďom, ktorí sa zapojili do toho, aby deti zažili taký krásny deň. Deň detí u vás je vždy super, lebo je jedinečný a vidno, že ľudia do toho dali všetku lásku zo seba, bolo vidno veľa usmiatek a veselých ľudí, mám pocit, že organizátori každým rokom dvíhajú latku, tak sa teším, čo vymyslia budúci rok. Chodíme k vám maľovať už niekoľko rokov, veľmi ma teší, že môžem aj ja vidieť, ako rastú vaše detičky, lebo máme veľa verných ma-*



Dňa 5.6. sa uskutočnila v Potôčkoch v starej Valaskej Cesta rozprávkovým lesom. Na začiatku bola brána rozprávkového lesa, kde ich čakalo milé privítanie. A potom sa to začalo. Deti aj dospelí cestou lesom stretávali krásne rozprávkové bytosti, ktoré detičkám urobili rôzne súťaže, ale aj zabavili príbehmi. Na konci ich čakala odmena a aj program, ako napríklad vozenie na štvorkolke. Každý, kto chcel, si mohol dať na tvár namaľovať, čo sa mu páčilo. Keďže všetci išli popri našom dome, musím napísať, že som sa aj ja veľmi tešila, lebo deti poskakovali od radosti a hneď mi kričali, že bolo super, a ich rodiny tiež boli spokojné, že vidia svoje deti šťastné. Pekné na tom je, že sa to uskutočnilo v lese a deti konečne užívali prírodu. Touto cestou by som chcela poďakovať všetkým organizátorom, aj tým, čo sa na ceste rozprávkovým lesom podieľali. Viete, ono to nie je len obliecť sa do kostýmu a zahrať divadielko. Je to aj o tom, že si musia pripraviť pôdu pod nohami. A keď si predstavíme, aká je doba, ľudia uponáhľaní z práce domov, aj tam treba niečo porobiť. Proste je to nádhera, že títo ľudia si vo svojom voľnom čase našli čas a venovali ho deťom. Preto vám želim, aby ste v tomto pokračovali a nedali sa odradiť neprajníkmi, lebo aj takí sa nájdu. Ďakujeme za všetkých spokojných a tešíme sa na vašu ďalšiu akciu.

Lucia Hlinková



*lých kamarátov, detičky boli úžasné, to, čo vyžarujú ich detské tváričky, je neopísateľné, ďakujem veľmi úžasným deťom, organizátorom, rodičom a všetkým, čo sa podieľali na MDD vo Valaskej.*

Petra Múková

Za OZ Valaštania Renáta Kubove





# Čo rozprávali pamätníci

## HOLLMANNOVCI

Na valaštianskom cintoríne, neďaleko vchodu do kostola sa nachádza hrobka rodiny Hollmannovej.

Dnes je už málo takých ľudí, ktorí by vedeli fakty o tomto rode.

Keď si chceme priblížiť históriu rodiny, musíme začať v dávnejšej minulosti.

Ako najstarší zo známych predkov sa vo Valaskej spomína Ondrej Selecký. Bol to nadlesný a zároveň aj krčmár. V starých urbárskych záznamoch sa vyskytuje jeho meno v súvislosti s pozemkami na Piesku „Pod Hajnou horou“. Farár Bobok v kronike „Historia domus“ zapísal, ako navrátilci z prvej svetovej vojny rabovali aj u krčmárky Seleckej. (Domnievam sa, že manželka Seleckí bývali v starom dome „Pod Hajnou horou“, kde si neskôr postavila nový dom ich vnučka Karolína, so svojím mužom Arpádom Hollmannom.

### O histórii rodu Hollmann

V majetnej rodine Seleckých sa narodila dcéra Karolína. Pekná dievčina (v knihe Valaská a Valaštiana obrazom a slovom na str. 50) sa vydala za mlynára Matiaša Longauera z Motyčiek.

Do tejto rodiny sa narodili dve dcéry, Emília a Karolína (29. apríla 1886). V čase monarchie, po absolvovaní základného vzdelania v Banskej Bystrici, Karolínu rodičia poslali na štúdiá do kláštornej školy v Bulharsku, čo však nedokončila. Vrátila sa domov, aby sa vydala za Arpáda Viktora Husára, narodeného 6. septembra 1877 v Klenovci. Tam jeho rodičia hospodárili na veľkom statku. (Počas prvej svetovej vojny mali ako výpomoc dvoch ruských zajatcov. Zaoberali sa s nimi ako s členmi rodiny.)

Keď sa v Podbrezovej a na Piesku rozvíjala železiarska výroba, Arpád sa zamestnal vo fabrike a oženil sa s mlynárskou dcérou z Motyčiek, Karolínu Longauerovou. Jej matka, Karolína Longauerová rod. Selecká darovala svojej dcére dedičné pozemky po rodičoch Seleckých „Pod Hajnou horou“. Tam si s manželom

Arpádom Husárom (zmenil si priezvisko na Hollmann) postavili dom. Ich synovia sa narodili vo Valaskej – Piesku, Arpád 29.04. 1907 a mladší Elemér v r.1909. (Pri ich zápise v matrike je poznámka, že otec si zmenil priezvisko na Hollmann.) Keď si po prvej svetovej vojne museli zamestnanci v štátnej správe zmeniť maďarské alebo nemecké priezviská na slovenské, len prvé písmeno bolo potrebné zachovať. (Tak sa vo Valaskej z financa Siládiho stal Skalný a z obuvníka Kakaša štátny zamestnanec Horský – ten nedodrжал prvé písmeno.) Ale prečo Hollmann? Ani vnuk a právnik z tohto rodu mi nevedeli odpovedať na túto otázku, keď som sa s nimi náhodne stretla v cintoríne, pri ich rodinnej hrobke. Nepodarilo sa mi vypátrať, v ktorom roku došlo k tejto zmene.

### Otec Arpád Hollmann pracoval v železiarňach ako majster.

Keď sa na prelome 19. a 20. storočia začalo so stavbou hydroelektrárne pod Dielom, Arpád Hollmann pochopil, že elektrina je budúcnosť a išiel sa učiť profesii elektrotechnika, vraj až do Nemecka. (Možno to bol dôvod,

že sa mu zapáčilo nemecké priezvisko.) Stal sa prvým majstrom v Hydroelektrárni na Piesku. Táto práca sa mu stala osudnou. Nevedno, ako sa to stalo, no pán Arpád Hollmann starší prišiel o život 1. júna 1930, po zasiahnutí elektrickým prúdom.

Jeho manželka sa s touto skutočnosťou nikdy nevyrovnala. Tak, ako srdcervúco plakala vdova, tak plakalo aj nebo. Boli také neutechajúce búrky, že pre zomrelého urobili provizórny hrob v záhrade. Vtedy blesk zapálil aj humno vo Valaskej v Ulici u Čupajov, ktoré zhorelo. Keď sa po niekoľkých dňoch vyčísilo, konal sa pohreb. Truhlu viezli na koči, ktorý vlastnila podbrezovská fabrika. Z Piesku (dnes z Mierovej ulice) išiel veľký zástup ľudí. Pán Cyril Krbyla čakal na sprievod na vršku pred Benčov. Povedal mi, že nikdy nepočul ženu tak nariekať za mŕtvym mužom.

Pochovali ho do provizórneho hrobu v cintoríne. Pán Arpád Hollmann bol človek, ktorý si zaslužil hrobku na čestnom mieste.

Po jej zhotovení truhlu do krypty premiestnili. V našom cintoríne je takáto hrobka - krypta jediná. Vedľa svojho manžela si dala pripraviť miesto aj jeho manželka Karolína.

Pamätníci spomínali, že vraj Arpád Hollmann, ako schopný človek, bol iniciátorom a organizátorom pri obstaraní oplatenia cintorína. Predtým, keď nebol plot, dostali sa do cintorína aj kravy, keď išli z paše. Zo stanice v Podbrezovej vozili majitelia konských záprahov kovné dielce na vozoch *platovoch*. Keď sa pozriete na kvalitu oplatenia, aj na betónové základy a stĺpiky, musíte uznať, že to bola práca na vysokej úrovni.

Vdova Karolína Hollmann žila len pre svojich synov. Obidvaja mali vašeň hľadať nespoznávané, okrem turistiky, fotografovania a túlania sa po horách sa zaoberali výskumom jaskýnných priestorov, na ktoré je náš chotár bohatý. Patril k objaviteľom Bystrianskej jaskyne.

### Arpád Hollmann mladší

Po smrti syna, Arpáda Hollmanna mladšieho (27. mája 1971, vo veku 64 rokov) a jeho manželky Marty rod. Merényi, potomkovia uložili urny do rodinnej hrobky starých rodičov na valaštianskom cintoríne.



Arpád Hollmann ml. strednú školu absolvoval v Brezne. Od r. 1929 bol zamestnaný ako strojník, potom technický úradník v št. železniarňach Podbrezová a počas vojnového obdobia bol vo funkcii riaditeľa závodu v Piesku, kde v tom čase bola zavedená zbrojná výroba.

Funkcia veliteľa gardy počas Slovenského štátu mu spôsobila problémy v celom ďalšom produktívnom živote, kde často musel meniť povolanie, aj bydlisko. To, že zachránil zamýňvanú fabriku v Piesku pred jej zlikvidovaním, už po vojne nikoho nezaujímalo. Ocitol sa v cele smrti a ani sa nedozvedel, kto ho odtiaľ zachránil pred smrťou.

Jeho manželka Marta Merényi bola dcérou významného lekára Šandora Merényi – primára gynekológie v Šalgotariáne v Maďarsku.

Rodičovský dom v Piesku bratia Hollmannovci predali manželom Jankovi a Ilonke Molčanovcom z Valaskej. Tí v ňom vychovali syna Sigfrida Janka a dcéru Lydku, dvoch skvelých lekárov. Súčasní majitelia domu, v ktorom vyrástli spomínaní vzdelaní a úspešní ľudia, sa zaujímajú o jeho históriu.

Aj kvôli tomu som napísala tento článok. O bratoch Arpádovi a Eleméroví Hollmannovcoch ako jaskyniaroch, napísal historik Martin Budaj, čím rozšíril moje vedomosti o tejto rodine, získané od pamätníkov.

V tomto roku si pripomíname 50 rokov od úmrtia Arpáda Hollmanna mladšieho, spoloobjaviteľa Bystrianskej jaskyne, na čo si určite spomenú aj súčasní nadšenci z Valaskej a okolia, ktorí s vašou pokračujú v objavovaní podzemných priestorov, na ktoré je náš chotár mimoriadne bohatý.

Mária Luptáková





# Dvory v Ulici

Osídlenie územia dnešnej Valaskej bolo riešené v priestore pri vodnom zdroji – Hrone, dostatku okolitých lesov, výskytu nerastného bohatstva a plôch na pasenie dobytky – oviec. Zvyšovanie počtu obyvateľov si vyžiadalo stále budovanie nových obytných priestorov. Výstavba domov sa sústredila na okolie cestnej komunikácie Brezno – Banská Bystrica. Keď boli miesta pri ceste obsadené a domy premurované, výstavba ďalších bytov pokračovala pristavovaním jednoizbových, vo výnimočnom prípade dvojizbových bytov k už existujúcim domom pri ceste. Tak sa stalo, že za domom pri ceste bolo pristavených až päť bytov.

(V roku 1946 bývali u Čutorov: Pavlusová, Gonosovci – 5 ľudí, Leitnerovci – 5 ľudí, Kubovci – 4 ľudia, Štefánikovci – 5 ľudí. Celkom 20 ľudí v piatich jednoizbových bytoch, u Šublikov: Lapikášovci – 3, Slivková, Vyletelovci – 4, Gajdošovci – 6, Pacerovci – 3). Tak vznikli dvory. Ich pomenovanie bolo

podľa prvého – pôvodného majiteľa domu pri ceste. Tento systém označenia platil do doby vytvorenia ČSR. Vo Valaskej sa označovali hlavné časti: Ulica (Cesta osloboditeľov) a Dedina (Tatranská). V Ulici to boli dvory od križovatky s Dedinou smerom na Brezno:

Miestne časti boli ešte nazývané Za ulicou, V Lúžku, Na Ihráči, Na záhumní, Pod pastierňou, Na studničke, Pri tajchu, Na grante, Na konopiskách, V potôčkach, Na závoze.

Tento stav trval do 1.7.1973, keď došlo k preznačeniu častí obce a pomenovaniu ulíc podľa dnešného stavu.

Tým, že každý byt má svoje evidenčné číslo, je identifikácia adresy jednoznačná.

Ďalším významným obdobím v bytovej otázke je výstavba robotníckej kolónie na Piesku. Prudký rozvoj fabriky na Piesku znamenal nárast pracovníkov. Domáce

| Pod cestou:         | Nad cestou:                                                         |
|---------------------|---------------------------------------------------------------------|
| Obchod Nupod        | Valentíny - trafika Barzik, narodili sa Anton a Milan Roflik, pekáť |
| U Syrov             | U Valentov - Karol, Mária, Rudolf, Alena Dzúrikovci                 |
| Obecná krčma        | U Valentov - narodil sa Vít Krúteľ, Lucia a Ján Mojžiš              |
| U Strojkov          | U Bachanov - býval ošetrovateľ nemocnice v Podbrezovej - Krúteľ     |
| U Roháčov           | U Kupcov - narodila sa Eva                                          |
| U Kružinov          | U Ševčíkov                                                          |
| U Mihálikov - krčma | U Parašinov - mäsiarstvo, narodili sa synovia Ladislav a Jozef      |
| U Štefanov          | U Šatarov - narodili sa Valéria a Jozef Tepličanovci                |
| U Koronov           | U Zvarov - narodil sa syn Vojtech Trangoš                           |
| U Manicov           | U Zvarov                                                            |
| U Mořotov           | U Babiakov - deti Rudolf, Viliam, Rufin a Adolf                     |
| U Šublikov          | U Vargov - narodil sa Jaroslav Siman a Anna                         |
| U Čutorov           | U Vargov - narodili sa Anna, Ján a Anton Barzik a Anna Štubňová     |
| U Haviarov          | U Revajov                                                           |
| U Matúškov          | U Hákov - bol poštový úrad                                          |
| U Kapajov           | U Hákov - narodili sa Ernest a Jozef Mojžiš                         |
| U Čupajov           | U Dvorských - narodili sa Zolo a Laco Horský, Ivan Štubňa           |
| U Mlynárov          | U Dvorských - narodili sa Oľga a Ján Slivkovci                      |
| U Kolesárov         | ==                                                                  |
| U Siládich          | ==                                                                  |

zdroje a zdroje z okolia Valaskej boli vyčerpané, preto bolo potrebné získať odborníkov, ktorí potrebovali niekde bývať. Vedenie fabriky preto rozhodlo, že v blízkosti areálu postaví kolóniu rodinných domov. V roku 1901 sa začalo s výstavbou dvojdomkov s hospodárskymi stavbami a záhradkami na

vhodnej rovinke pod Urokyťou. Za desať rokov výstavby v roku 1910 existuje vzorná robotnícka kolónia, ktorá síce so zmenami, existuje dodnes.

Preto 120. výročie od začatia výstavby je vhodné si pripomenúť.

Ing. Štubňa

## Koniec druhej svetovej vojny

Jedným z najsúľachtilých ľudských snažení je úsilie o spravodlivosť. Jedným z najzákladnejších práv človeka je právo byť slobodným. Jednou z najtragickjších súčastí histórie ľudstva sú udalosti, kedy človek musí brániť slobodu a spravodlivosť so zbraňou v ruke. Ale zároveň odhodlanie jednotlivcov a národov položiť za tieto ideály to najcennejšie – život, postaviť sa zlu a nespravodlivosti – je tým najlepším dôkazom, odkazom, ale tiež záväzkom pre všetky nasledujúce generácie.

V máji si ľudia na celom svete pripomínajú ukončenie druhej svetovej vojny, najväčšieho a najtragickjšieho ozbrojeného konfliktu. Už sedemdesiatšesť rokov uplynulo od momentu, kedy sa svet dozvedel, že fašistické Nemecko kapitulovalo. Tomuto medzníku v histórii ľudstva ale predchádzali skutočné hrôzy a utrpenie vtedajších ľudí. Tragédia celých národov sa začala 1. septembra 1939 prepadnutím Poľska. Veľká Británia a Francúzsko sa postavili za svojho spojenca a vyhlásili Nemecku vojnu, no neskôr sami čelili útokom fašistov. 22. júna 1941 začali nemeckí fašisti a ich prisluhovači útok na ZSSR. Obrat vo vývoji vojny na východe

nastáva vo februári 1943 v bitke pri Stalingrade. V júni 1944 spojenci otvárajú v Normandii druhý front. Druhá svetová vojna v Európe končí podpísaním kapitulácie Nemecka 8. mája 1945. V dňoch 6. a 8. augusta 1945 Američania bombardujú Hirošimu a Nagasaki a druhá svetová vojna napokon končí aj v Ázii a Tichomorí. Pre dnešných mladých ľudí je toto všetko dávna minulosť, možno nezaujímavá, jedna z mnohých udalostí čias minulých. Priamych účastníkov, ktorí prežili a pocítili vojnu na vlastnom tele a duši, neustále ubúda. Je preto veľmi dôležité, že SZPB a jeho členovia vynakladajú veľa úsilia, aby sa nezabudlo na toto ťažké obdobie v dejinách Slovenska. Je treba pripomínať túto etapu v živote ľudstva, hovoriť otvorene o jeho chybách, nezatajovať a neprekrúcať historické fakty. Len vysvetľovaním pochopí terajšia a všetky nasledujúce generácie, že cesta násilia nevedie k víťazstvu, len k ďalšiemu morálnemu prepadu, k strate základných hodnôt, čo opäť vedie k zlobe a nenávisti. Až príliš často sledujeme, že spoločnosť je dnes nastavená presne týmto smerom, a preto je dôležitá otvo-

rená komunikácia založená na argumentoch, ktoré jednoznačne potvrdia odkaz obrovskej obetavosti v boji za slobodu, ale najmä odkaz toho, ako dokázali ľudia žiť v pokore a pochopení s prírodou, ako si vážili tradície svojho národa, vlast' bola ich milovaným kúskom zeme, hrdosť a vlastenectvo nebolo hanbou a prázdnyimi slovami, ale spôsobom ich existencie a základom ich hodnotového rebríčka. Tu vidím nezameniteľnú úlohu a postavenie predovšetkým členov Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov. Aj preto NR SR v roku 2013 prijala zákon o protifašistickom odboji, postavení a pôsobnosti SZPB ako prejav

úcty k osobám, ktoré s nasadením vlastného života a osobnej slobody vystupovali v protifašistickom a protinacistickom odboji. Tento zákon upravuje postavenie a pôsobnosť SZPB ako nezávislej organizácie neustále presadzujúcej demokratický a humánny odkaz slovenského národnoemancipačného hnutia, ktoré vyvrcholilo 9 mesiacov pred koncom II. svetovej vojny bojom za národné oslobodenie. Vybojovanú slobodu nám zanechali ako vzácne dedičstvo naši dedovia, otcovia a je našou povinnosťou chrániť ho pre nás a pre budúce generácie.

Ing. Peter Bánik



# Pozývame vás do knižnice

Po uvoľnení epidemiologických opatrení sa otvorili dvere rôznych inštitúcií, ktoré boli v dôsledku pandemickej situácie zavreté. K nim patrí aj naša obecná knižnica A. A. Banička vo Valaskej.

Každý rok v marci, ktorý je mesiacom knihy, venujeme knihám a čítaniu viac pozornosti. Deti z materskej školy, ale aj školáci 1. stupňa ZŠ sa zoznamujú s priestormi knižnice, čítajú sa im rozprávky a povesti, ku ktorým majú deti blízky vzťah. Oboznámia sa s výpožičným knižničným systémom a o podmienkach, ktoré musia dodržať, aby si knihy z knižnice mohli vypožičkať.

Knižničný zoznam sa každoročne dopĺňa o nové detské publikácie, ale aj publikácie pre dospelých. Žiaľ, celosvetový trend nie je priaznivý ku knihám a mnohé knižnice po

dlhšej stagnácii ukončili svoju činnosť.

Čitateľov stále ubúda, pretože ľudia čerpajú informácie z rôznych zdrojov. Internet, ale aj elektronické knihy vytlačujú záujem o tie klasické, ktoré si môžete vziať do ruky a listovať. Preto chcem pozvať do našej knižnice všetkých, ktorí čítajú. Príďte a vyberte si tú svoju knihu, pri čítaní ktorej si oddýchnete.

Na záver pripomínam otváracie hodiny knižnice:

Pondelok: 12:30 – 15:30 deti

Streda: 12:30 – 16:30 dospelí

Štvrtok: 12:30 – 15:30 deti

Piatok: 8:00 – 11:30 dospelí

**Tešíme sa na vás!**

Danka Králiková



## Liek proti pandémie

Chcem vám dať takú malú rečnícku otázku. Aký je podľa vás najúčinnjší, najlacnejší a pritom nenáročný liek proti pandémie? Niektorí ľudia považujú za najúčinnjší liek, a ja sa k nim pripájam, takýto:

**- pomáhať ľuďom, svojim blízkym, samozrejme zmysluplne, nezištne a úprimne, podľa zákona – čo dáš, dostaneš späť, čo zaseješ, to žneš.**

Rozmenené na drobné tam patrí: **- slušnosť – v správaní aj v reči**

**- láskavosť a vďačnosť**

**- zvedavosť – prísť veciam na koreň**

**- cieľavedomosť, odvaha a česť**

**- zodpovednosť za svoje činy.**

Uvedomujem si, že pre niektorých ľudí je to veľmi ťažké, až nepochopiteľné a mávnu nad tým bez záujmu o pochopenie rukou. Sú to najmä takí ľudia, ktorí myslia iba na seba, na svoj prospech, najradšej len berú a kritizujú, neuvedomujú si, že svojou ľahostajnosťou voči iným, pasivitou a lenivosťou v smere vzájomnej pomoci, škodia najmä sebe, pretože práve oni prežívajú veľký strach a nielen z pandémie, ktorý ich ničí a k ničomu dobrému neprivedie. Prejavujú to agresivitou, výsmechom, neskôr rôznymi závislosťami, nakoniec beznádejou, zúfalstvom, keď ostanú sami. No nemusí byť ešte neskoro začať pracovať na sebe a možno sa raz dopravujú k poznaniu, že stačí tak málo: **Udržiavať poriadok v sebe a okolo seba.** Tá veta zahŕňa aj všetko tu, čo je už spomenuté. **Slušné správanie, čestnosť, zmysel pre spravodlivosť, myslieť aj na druhých, odvaha.** A poriadok okolo seba? **Poriadok v príbytku, na dvore, v obci a v jej okolí, v prírodnom prostredí – voda, pôda, rieky, ovzdušie, polia, lúky, lesy.** Ako v malom, tak aj vo veľkom. Ako v našom štáte, tak na celom svete. Keby sa takto snažil každý človek na našej planéte Zem, nehrozil by ľudstvu úpadok, devastácia, zmena klímy, bezradnosť, pandémie. Nezabúdajme, že podľa zákona spätného pôsobenia si **svojím správaním priťahujeme dobré alebo zlé.**

Ako začať? Najskôr každý u seba, vo svojom okolí. Potom príde na rad obec cez ich vedenia, vlády v jednotlivých štátoch. Treba vytvoriť také zákony, že áno, pomáhať sociál-

ne slabším, ale podľa toho, ako sa snažia udržiavať poriadok v sebe a okolo seba, ako sa snažia priložiť ruky a um k dielu pri skrášľovaní obce, pomoci životnému prostrediu/ hory, lesy, lúky, rieky, ovzdušie/. **Neznečisťovať ho!** Základ pre podporu by bol rovnaký, aby mohli prežiť, ale kto sa snaží, tomu dať viac, oceniť jeho úsilie. Tu je dôležitá výchova v rodinách, v školách. Ukážme deťom dobrý príklad svojim správaním a konaním. Vstupujme im od mala, ako majú kráčať životom, aby boli šťastné, zdravé. Sú to také samozrejmosti, no pre niekoho, žiaľ, len naivné rozprávky. Hovorme k nim rovnakým jazykom. Ako v škole, tak aj v rodine, vo verejnom živote, aby to deti pochopili. Mnohí ľudia sa o to aj snažia, ale žiaľ, je veľa takých, ktorí ich námahu maria, posmievajú sa im, považujú ich za bláznov, až nakoniec tí snaživí rezignujú, čo je škoda. Radšej byť naivným človekom, ako bezohľadným egoistom, ignorantom a škodcom. Možno sa raz tá naivnosť zmení na nádej, vstúpime do seba a pochopíme, že v správaní človeka musí nastať zmena, zmena k lepšiemu. Treba vydržať a veriť, že to raz dokážeme a pomôžeme tak našej planéte Zem očistiť sa od škodlivín, ktoré vyprodukovalo a stále produkuje ľudstvo svojou krátkozrakosťou, hlúposťou a chamtivosťou, že ju oslobodíme od súčasného chaosu, a tým pomôžeme aj sebe. Ako sa hovorí: **Pomôž si, človeče, aj Pán ti pomôže.**

Zhrnuté a podčiarknuté: **Ľudstvo sa musí zmeniť, polepšiť, ak chce prežiť a každý má začať sám od seba.**

Ešte taká čerstvá, no často sa opakujúca situácia. Idem z prechádzky po Lipovej. Hore nad jaskyňou je lavička, ohnisko. Neporiadok krásne vyzbieraný, plechovky, obaly z jedla, fľaše a uložené pekne v ohnisku. Boli aj situácie, že odpadky boli porozhadzované dookola, takže v istom zmysle pokrok. Ale kto to má za nich odniesť? Či keď príde nabadúce, hodia to do krikov? Alebo príde nejaký podivín, vyzbiera a odnesie to za nich? Žeby tam bolo treba umiestniť odpadkové vrecia? Nebolo by jednoduchšie odniesť si to po sebe? Nerozumím ich myšlienkovému pochodu. Nuž, sme rôzni, niekto také ľahké veci nechápe, nechce chápať, je to predsa oveľa pohodlnejšie.

*Všetko dobré želim, M. Pacerová*





**Priateľstvo je dar**

30. júl je vyhlásený za Medzinárodný deň priateľstva. Tradícia sviatku začala ešte v roku 1935 v Spojených štátoch amerických, keď si ľudia uvedomili význam priateľov v našich životoch. Hovorí sa, že mať zopár dobrých priateľov je viac, ako množstvo krátkodobých alebo povrchných kamarátsstiev.

Niektorých priateľov stretneme v určitom období života, napríklad spolužiakov, v rôznych organizáciách alebo v práci. Zanechajú výraznú stopu v našom živote, a potom sa naše cesty rozídu. Je to smutné, ale je to život.

Zaujímavé je stretnúť priateľa, ktorého sme nevideli roky, no aj tak sa cítime v jeho prítomnosti príjemne. Máte takého? Priateľku, s ktorou môžeme stáť pod dáždnikom hodinu a neprekáža nám nič, ani dážď, ani chlad. Stále si máte čo povedať. Zavolať priateľovi hocikedy a na druhej strane cítite záujem a oporu hlavne v ťažkých životných situáciách. Takého ozajstného, skutočného priateľa, pri ktorom sa nemusíte na nič hrať, pretvarovať, robiť lepším.

Priateľstvo je skutočne vzácny dar, ale nie je samozrejmosťou. Je si ho možné 30. júla špeciálne pripomenúť, ale „polievať“ ho treba v každom ročnom období a v každom veku, pretože niet nad skutočného priateľa. Apropos - rodinu si nevyberáš, priateľa áno.

*„Priateľom je ten, kto o vás vie všetko a má vás stále rovnako rád.“  
(Elbert Hubbard)*

Danka Králiková

## Tipy na leto zo školskej jedálne

Každé ročné obdobie je niečím výnimočné, každé nám prináša iné počasie, iné aktivity, rôzne farby, chute a vône. Tento rok sa asi o niečo viac tešíme na guláše a grilovačky v prírode, či na záhrade. Konečne môžeme byť zase vonku spolu nielen s rodinou, ale aj s priateľmi, známymi, s ľuďmi, s ktorými radi trávim čas.

Dnes nemáme núdzu o sezónne ovocie a zeleninu počas celého roka, ale práve leto nám plným priehľadom ponúka nielen ozajstné vône, ale aj jedinečné chute čerstvej zeleniny a ovocia. Sú to dary prírody, ktoré majú minimum kalórií, skvele zasýtia, osviežia a môžeme ich rôzne kombinovať. Ponúkam vám recepty jedál na vyskúšanie z našich školských noriem (upravené na 4 porcie), v ktorých dominuje zelenina. Sú ľahko stráviteľné, jednoduché na prípravu a neskutočne chutné. Slniečna polievka je krémovej konzistencie a sladučká od mrkvy a kukurice. Zeleninové lievance starej mamy sú vynikajúcou obmenou za sladké lievance. Keď som prvýkrát zaraďovala k obedu šalát zo zelenej fazuľky a reďkovkový šalát so šošovicou, čakala som trochu s obavou spätnú väzbu, predsa len, nie sú to celkom bežné súčasti šalátov. Ohlasy stravníkov ma potešili, zmenu privítali.

**S letom prichádzajú prázdniny a naša školská jedáleň sa na tento čas rozlúči s deťmi stravníkmi. Pre dospelákov a stravníkov „zvonku“ budeme variť po technickej prestávke naplno opäť od pondelka 26.07. Prajem vám krásne leto plné dobrých chutí.**

Monika Senčková, vedúca ŠJ pri OUI Valaská

### SLNIEČNÁ POLIEVKA

**200 g kukurica (mrazená, sterilizovaná bez nálevu, čerstvá), 100 g mrkva, 1 cibuľa, olej, 50 ml smotana na varenie, 1 lyžica škrob, 1 lyžica maslo, 0,8 – 1 l vody, soľ, mleté čierne korenie**

Očistenú, na kocky pokrájanú cibuľu opražíme na oleji. Pridáme pokrájanú mrkvu, podusíme. Zalejeme vodou, pridáme kukuricu a povaríme. Polievku rozmixujeme, zahustíme škrobom rozmiešaným v smotane (škrob môžeme aj vynechať, stačí zjemniť smotanou, polievka je dostatočne hustá), dochutíme korením, soľou, maslom a povaríme. Ozdobíme petržlenovou vňaťou. Môžeme podávať s krutónmi, opečeným chlebom.



### ZELENINOVÉ LIEVANCE STAREJ MAMY

**400 g mrkva, 400 g karfiol, 100 g pór, 100 g šampiňóny (čerstvé, sterilizované podľa chuti alebo čerstvé huby), 100 g polohrubá múka, 100 g mlieko, 1 vajce, olej, maslo, soľ, mleté čierne korenie, petržlenová vňať** Zeleninu a šampiňóny (huby) očistíme. Karfiol rozobratý na ružičky uvaríme do polomäka v slanej vode. Nakrájaný pór opražíme na masle, pridáme nastrúhanú mrkvu, šampiňóny, posekanú vňať, korenie, soľ a udusíme. Zeleninu môžeme samozrejme použiť aj inú (petržlen, kaleráb, brokolica). Z vajec, soli, mlieka a múky vymiešame hladké cestíčko, do ktorého vmiešame všetku udusenú zeleninu. Na rozohriatom oleji pečieme malé placky – lievance do zlatista. Môžeme podávať so zemiakmi, jogurtovou omáčkou alebo len so zeleninovým šalátom.

### REĎKOVKOVÝ ŠALÁT

**1 zväzok reďkovky, 1 hlávkový alebo ľadový šalát, 1 malá cibuľa/jarná cibuľka, 40 g šošovica (hnedá/červená), soľ, kryštálový cukor, ocot, olivový olej**

Šošovicu uvaríme v slanej vode, necháme vychladnúť. Šalát a reďkovku nakrájame. Všetko spolu zmiešame spolu s najmenšie posekanou cibuľou, ochutíme soľou, cukrom, octom, olejom a premiešame.

### ŠALÁT ZO ZELENEJ FAZUĽKY

**200 g paradajky, 200 g fazuľkové struky, 1 malá cibuľa, soľ, olivový olej**

Fazuľové struky nakrájame a krátko povaríme, aby zostali chrumkavé (môžeme použiť aj mrazené). Pridáme umyté a pokrájané paradajky, cibuľu. Ochutíme soľou, olejom a premiešame.

Monika Senčková

# Naše záhradky

Nakoľko sme sa nemohli stretávať, nemali sme ani žiadne zážitky, ani o čom písať, povedali sme si, že niečo napíšeme o pestovaní zeleniny, čiže o záhradkárskych prácach.

Sadíme zeleninu, kvietky, no aj stromy a kríky. Vždy sa vyskytne problém, ktorý chceme riešiť. Pri práci v záhradkách veľa rád dáva pán profesor Ivan Hričovský, hlavne ako sa o záhradku starať po celý rok. My sa však zameriame na sadenie zeleniny. S prácou môžeme začať už v januári. Semienka vysievame do zakoreňovačov alebo do debničiek. Vysievame šalát, redkovku, paradajky a papriku. Paradajky si môžeme vysievať aj do vajčkových škrupiniek. Treba ich polievať a už v apríli sa objaví prvé klíčky. V marci už môžeme vysádzať hlávkový šalát, kaleráb, redkovku aj mrkvu do parenísk, skleníkov a fóliovníkov. Zakryté a vykurované priestory treba dostatočne vetrať, aby sa ne-

rozširovali plesne. Cvikla je určená na priamy výsev na záhon v priebehu apríla až júna a vyžaduje si pôdu bohatú na živiny, avšak nie čerstvo vyhnojenú.

Pred výsadbou je dobre semiačka namočiť do vody, rastlina vyklíči do dvoch týždňov. Cesnak môžeme sadiť na jeseň, ale i na jar. Zároveň dávame popis, ako je vhodné sadiť niektorú zeleninu a ktoré rastlinky spolu v blízkosti pestovať. Fazuľu kríčkovú sadíme v blízkosti kapustovín, kalerábu, šalátu, zeleru. Nevhodné je sadiť cesnak, cibuľu, hrach. Fazuľa popínava má rada cviklu, uhorky, hlavne mrkvu. Pre hrach je vhodný kôpor, mrkva, kaleráb, šalát, uhorky, zemiaky, nevhodný cesnak, fazuľa, paradajky. Pre cesnak vhodné sú paradajky, mrkva, v blízkosti sa darí dobre ružiam. Pre petržlen je vhodná redkovka, paradajky. Nevhodný pri petržlene je šalát. Pri mrkve sa darí kôpru, hrachu, cesnaku, póru a hlavne cibuli. Zeleru sa veľmi dobre darí s paradajkami. Nevhodný je šalát a zemiaky. Cviklu je vhodné vysievať v blízkosti kríčkovej fazule, kalerábu a cibule.

Na rast karfiolu dobre prospieva susedstvo zeleru. Pre kapustoviny je vhodné pestovať vedľa fazuľu, hrach, uhorky, šalát. Nevhodné sú zemiaky, cesnak, cibuľa a jahody. A kto je dobrým susedom pre zemiaky? Kaleráb, chren, špenát. Nevhodní susedia sú kapusta, zeler a paradajky.

Po dobre vykonanej práci sa tešíme na dobrú úrodu a dúfame, že nám v tom pomôže aj vhodné počasie.

Helena Tóthová  
za výbor ZO JDS

## Pranostiky a porekadlá na jún – júl

### Jún:

*Kukučka po Jánovi keď si ešte kuká, do ceny vám pôjde všetko, najmä múka.*

*Po Medarde ostrá zima už nechodí, ani mráz viniči viacej neuškodí.*

*Na svätého Víta celú noc svitá.*

*Na Petra, Pavla keď je deň jasný, rok úrodný bude istý.*

*Netreba v júni o dážď prosiť, príde, keď začneme kosiť.*

*Svätý Ivan býva plačlivý pán.*

*Svätý Vít dáva tráve piť.*

*Jestli dážď na Jána Krstiteľa padá, málo má orechov pole a záhrada.*

### Júl:

*V júli do košele obleč sa, v decembri po uši odej sa.*

*Keď prší na Prokopa, namokne každý snop aj kopa.*

*Keď na Sedem spáčov prší, potom za sedem týždňov prší.*

*Na svätého Eliáša je dopoludnia leto, popoludní jeseň.*

*Ak bude slnce na deň Jakuba, na tuhú zimu bude žaloba.*

*Svätá Anna - chladno z rána.*

*Svätá Margita velí: Ľudia okopávajú želi!*

*Ženci do poľa, včely z poľa.*

*Keď na Margitu prší, nebude hrozna.*

*Chladný júl celé leto ochladí.*

## Významné dni v mesiaci júl

1.7. – Medzinárodný deň vtipov

13.7. – Medzinárodný deň hlavolamov

25.7. – Deň rodičov

30.7. – Medzinárodný deň priateľstva



# VÔĽA AKO DOSIAHNUŤ NAŠICH VYTÝČENÝCH CIEĽOV

Spolu s rozumom bol človek obdarený ešte jednou neoceniteľnou schopnosťou – SILOU VÔĽE. Vôľa je jedna z našich najsilnejších duchovných síl.

Väčšina z nás obvykle mrhá silami na obyčajné prania. Sila vôle je niečo väčšieho. Vychádza z hĺbky ľudskej duše a prejavuje sa ako silný vnútorný tlak, ktorý nás núti uskutočňovať to, čo sme si zaumienili. Výraz „mat silu vôle“ má konkrétny význam a znamená, že človek sa podrobuje prísnej disciplíne za účelom dosiahnutia vytúženého cieľa.

Náš úspech v živote závisí do značnej miery práve na našej vôli. Vytrvalosti, schopnosti na tom pracovať, keď už druhí nemôžu. Dôležité je umenie, ako prekonávať negatívne situácie, nešťastia, nezmary. Ak sa stále niečoho obávate, nemôžete byť šťastní a dosiahnuť svoj cieľ.

Ani ľudia, ktorí oplývajú intelektom a veľkou citlivosťou, v živote nič nedosiahnu, ak nemajú dostatočne silnú a pevnú vôľu. Sila vôle je pevne spojená s entuziazmom. Kto sa dokáže pre niečo nadchnúť, má k ovládaniu vôle veľmi blízko. Silu vôle je možné charakterizovať ako zadržované, nepretržité, vedomé nadšenie za nejakým cieľom.

Apatia alebo nedostatok vôle poznáme podľa absolútnej ľahostajnosti ku všetkému a ku všetkým. Je tam chýbajúca láska a celkovo žiaden záujem o seba a o druhých. Chladnému a ľahostajnému človeku budú druhí ťažko pomáhať a podporovať ho, pretože nie je schopný naladiť sa na psychiku vibrácií nadšenia.

Dosiahnuť silu vôle, a tým aj úspech, je dosiahnuť vedomie vyladujúce sa na vlnu harmonizujúcu sa s vyžarovaním Vesmírneho Rozumu.

## Ako posilniť našu vôľu?

Nerobme všetky veci automaticky, ale snažme sa nad všetkým cieľavedome rozmyšľať o nejakom ciele, ktorý chceme dosiahnuť. Dobré je stanoviť si určité ciele a termíny a snažiť sa ich dodržať /napr. budem sa denne prechádzať, prestanem sa venovať škodlivým záľubám, čím ukončím s úspechom vysokú školu, dosiahnem úspech v mojom športe, a podobne, stanovte si to, čo vlastne chcete dosiahnuť a dokedy/. Možno niekomu pomôže aj zmena vyjadrovania a myslenia, z negatívnych pohľadov na pozitívne. Skúste byť denne aspoň 10 minút v tichu a pokoji a myslieť pritom na zosilňovanie svojej vôle k dosiahnutiu svojich cieľov. V myslí si predstavujte a vizualizujte si svoj cieľ a cestu k nemu. Ticho si hovorte „môj cieľ je už blízko a ja ho určite dosiahnem“. Sami postupne zbadáte, že sila vašej vôle sa začne meniť a silnieť. Časom dostanete impulzy a nápady, ako sa k svojmu cieľu dostať a čo by ste preto mali urobiť. A tým budete stále bližšie k dosiahnutiu svojich vytýčených cieľov.

A v tom spočíva sila vôle, veriť v seba a prekonávať všetky životné prekážky s vierou v našu silu – SILOU VÔĽE.

Kto má pevnú vôľu, tvaruje svet pre seba.

/J. W. GOETHE/

Ktorá z našich schopností ovláda všetky ostatné? Vôľa. Kto sa stará o všetko? Vôľa. Čo teda v človeku je najsilnejšie? VÔĽA.

/EPIKLETOS/  
Ing. Lucian Oravec



## Miluj a odpúšťaj

**Tieto slová som písala s pokorou a modlitbou za všetky manželstvá, ktoré prechádzajú boľavým obdobím. Veľmi si prajem, aby vás to povzbudilo, pomohlo a dalo silu nikdy to nevzdať.**

Láska a odpustenie sú pevnými základmi manželstva.

Hádky nie sú katastrofou ani koncom vzťahu, ale novým začiatkom, ktorý ešte viac lásku prehĺbi, keď dám svoje kričiace ego do úzadia.

Milovať pre mňa znamená, že sa rozhodujem meniť samú seba pre dobro toho druhého.

Milovať pre mňa znamená, ďakovať za život toho druhého.

Odpúšťať pre mňa znamená, že sa rozhodujem vzdať svojho sebecka, vlastných predstáv, urážky aj sklamaní.

Je veľmi nefér tvrdiť: „Ten druhý nevkladá do vzťahu toľko, čo ja.“ Pretože, čo sa pre jedného zdá málo, pre toho druhého to môže byť najviac, čoho je práve schopný.

Každý vkladá, čo dokáže a vládze, aj keď to nespĺňa naše predstavy.

Láska NEMENÍ toho druhého, láska SA ROZHODUJE milovať druhého s jeho chybami, aj keď to niekedy bolí a je to náročné.

Neexistuje nič také ako „ty si sa dobre oženil, ty si sa dobre vydala“. Šťastné manželstvo je o úsilí a snahe každý jeden deň a stojí to za to.

Sú obdobia, kedy jeden viac padá a druhý ho viac dvíha, a tak to má byť.

To je láska.

Láska neuteká, keď ten druhý zlyháva.

Láska podáva ruku a prehlíada nedostatky toho druhého.

Láska nepozera na to, kto sa rozišiel, rozviedol a že nie je možné mať v tejto dobe šťastné manželstvo.

Láska vie, že to je možné.

S Božou pomocou chcem ísť príkladom, že sa dá milovať jedného človeka a že je možná vernosť na celý život. Toto je láska v tej najkrajšej a najčistejšej podobe.

Môžem úprimne a s veľkou vďačnosťou k Bohu napísať, že manželstvo ma urobilo oveľa láskavejšou a úctivejšou. A naučilo, čo je skutočná láska a úcta.

A keď ľudská láska v srdci zlyháva a chce to vzdať, prichádza vždy Božia láska, ktorá to nikdy nevzdá.

Modlím sa z celého srdca za manželstvá, aby sa opäť rozhorela láska, prišlo odpustenie a vďačnosť za toho druhého. Aby každá priepasť bola odstránená a dva srdcia sa opäť k sebe vrátili a ľúbili ako na začiatku.

Katarína Štugnerová

## SPOMIENKY

*Len kyticu kvetov z lásky  
ti na hrob môžeme dať,  
pokojný spánok ti priateľ  
a s bolesťou  
na teba spomínať.*

Dňa 5. júla sme si pripomenuli nedožitého  
85 rokov nášho milovaného manžela, otca,  
starkého, prastarkého

**Vladimíra LITVINENKA.**

S láskou a vďakou spomína celá rodina.



*Odišiel si cestou, ktorou ide každý sám,  
len brána spomienok ostane dokorán.  
Aj keď si odišiel a niet ťa medzi nami,  
v našich srdciach ostaneš stále s nami.*

Dňa 16. júna uplynulo smutných a ťažkých  
6 rokov, ako nás navždy opustil  
náš drahý manžel, otec a starý otec

**Ján Datko.**

S láskou a úctou spomína celá rodina.



20.12.2020 a 12.4.2021 uplynulo

20 rokov, čo od nás navždy odišli  
rodičia a starí rodičia

**Jozef a Emília Husenicovci.**

Odpočívajte v pokoji, nezabúdame.

*Dávno, dávno už tomu, čo som sa naposledy dívala do tej milej pokojnej tváre, čo som vybozkávala tie bledé líca, plné vrások a nazerala do belasých očí, v ktorých sa zračilo toľko dobroty a lásky, dávno tomu, čo ma naposledy žehnali jej staré ruky!*

*- Niet viac dobrej starinky ! Dávno už odpočíva v chladnej zemi! Lež pre mňa neumrela!*

*- Jej obraz je odtlačený v duši mojej so všetkou farbitosťou, a dokiaľ zdravá zostane, dotiaľ bude žiť v nej!*

(Božena Němcová - Babička)

Dňa 20.7.2021 si pripomenieme 10 rokov odvtedy, ako nás opustila

**Margitka Turňová.**

*„Chcela by som ti povedať, ako veľmi nám chýbaš, že si ťa neustále pamätáme.*

*Dnes viac, ako kedykoľvek predtým, by som šla za tebou na tvoju hviezdu a priviedla ťa späť. Navždy.“*



vnučka Katka, synovia Vladimír, Lubomír a Ján s rodinami

## Ž kroniky našej obce

**Prišli na svet:**

**apríl:** Markus Nikolas, Sajko Tobias

**máj:** Miklošová Michaela

**Opustili nás:**

**apríl:**

Husár Ondrej (78), Ilievová Emília (75), Majerčáková Jolana (99), Mojžišová Blažena (88), Sojka Milan (31), Škultétyová Zdeňka (78)

**máj:**

Fodor Lubomír (54), Harvanová Alžbeta (71), Kováčová Janka (72), Ing. Pavlík Štefan (65)



## Ich život a dielo zostáva v spomienkach

4. mája sme si pripomenuli 102. výročie úmrtia veľkého syna slovenského národa, Milana Rastislava Štefánika. Počas svojho krátkeho života bol hviezdárom, matematikom, bádateľom, zlepšovateľom, vynálezcom, filozofom, francúzskym splnomocnencom, vojakom a letcom, zakladateľom meteorológie, politikom, diplomatom a francúzskym generálom. Jeho krédom bolo: „veriť, milovať, pracovať“.

11. mája 1937 zomrel hudobný skladateľ Viliam Figuš Bystrý, rodák z Banskej Bystrice. Bol osobnosťou, ktorá v stredoslovenských ľudových piesňach nachádzala osobitosti, aby sa neskôr stali atribútmi modernej slovenskej národnej hudby. V rokoch 1922 - 1925 napísal svoju jedinú operu Detvan.

21. mája 1928 zomrel veľký slovenský spisovateľ Martin Kučín, vlastným menom Matej Bencúr. Bol jedným zo spisovateľov pôsobiacich mimo domova. Vo svojich dielach sa neustále prihovárал slovenskému ľudu a vracal domov. Jeho krédom bolo byť užitočným slovenskému národu kdekoľvek vo svete. V písaní sa venoval cestopisom – Prechádzky po Patagónii, a poviedkovej tvorbe. Nezabudnuteľný je jeho román Dom v stráni. Pochovaný je na martinskom cintoríne.

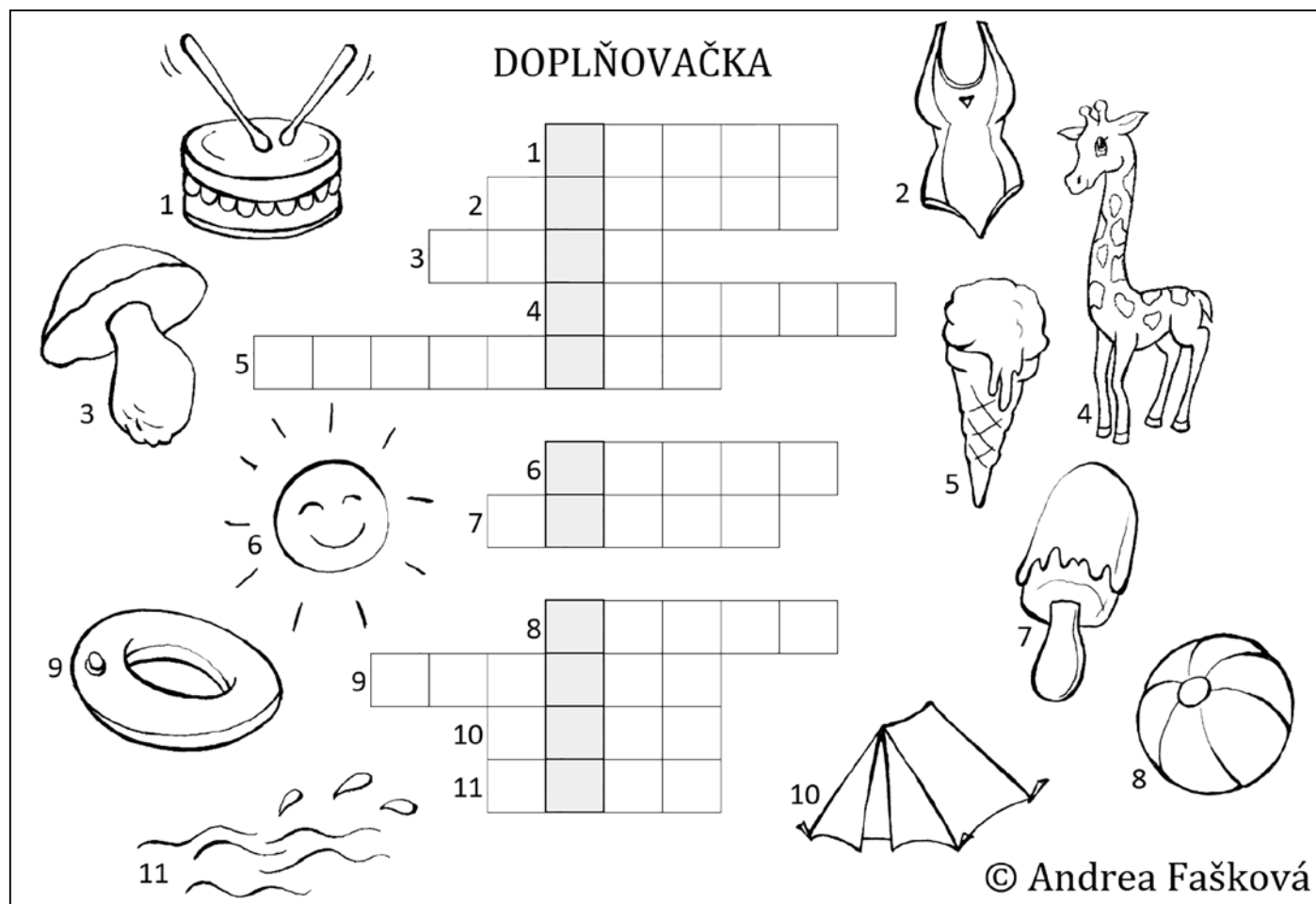
12. júla 1774 sa v Čiernom Balogu narodil lesný hospodár Jozef Dekrét Matejovie. Hoci bol vzdelaný a rozhladený človek, celý život sa riadil sedliackym rozumom. Propagoval dôležitosť obnovy lesov, vážil si prírodné a Božie zákony. Jeho krédom bolo

žiť v súlade s prírodou a starať sa o ňu. Zomrel v roku 1841, pochovaný je v Banskej Bystrici.

15. júla 1871 zomrel v Brezne spisovateľ Ján Chalupka, ktorý vo svojich dielach a divadelných hrách majstrovsky zobrazil vrodenný zmysel pre humor. Ironickými replikami zatínal presne tam, kde bolo treba. Jeho Kocúrkovo je dodnes známe svojou kritikou života a morálnych prehrškov ľudí, bez zábran konajúcich na svojom obohacovaní. Bol bratom slávneho štúrovského básnika Sama Chalupku. Ako dramatik napísal 9 divadelných hier, z ktorých sedem sa odohráva práve v Kocúrkove. Od mladosti sa angažoval v slovenskom národnom hnutí, bol na strane štúrovcov, kritizoval neresti a negatívne vlastnosti ľudí. Jeho pamätník stojí na námestí v Brezne.

19. júla 2008 zomrel lekár, významná osobnosť a čestný občan Valaskej, profesor Jaroslav Siman. Je osobnosťou, ktorá sa navždy zapísala do histórie slovenskej a svetovej medicíny. Vynikal svojimi ľudskými vlastnosťami. Uvedomoval si, že každý chirurgický výkon je zápasom so smrťou. V jeho brilantných esejách o medicíne, lekároch a pacientoch vidieť, s akou pokorou a múdrosťou lekára ich písal. Zdôrazňoval, že chirurgia nie je len technika, zručnosť a skúsenosť, ale dlhá, strastiplná a láskyplná cesta k duši človeka – pacienta. Medzi jeho najväčšie úspechy patrí úspešné oddelenie siamských dvojčiat v roku 2000. Zomrel v Bratislave a pochovaný je na cintoríne vo Valaskej.

Výbor MO MS



© Andrea Fašková